

Grant Thornton informerer

Nr. 2/2018

Din Samarbeidspartner innen revisjon, regnskap skatt og rådgivning

Kjære leser

Da har våren kommet, passert og vi er på god vei inn i sommeren. Sommeren er den årstiden som i vår profesjon gjerne er blitt ansett som en rolig tid, og til dels stemmer dette fortsatt. Samtidig har mange av våre kunder innen revisjon avvikende regnskaps- og rapporteringsperioder mens våre kunder innen økonomiservice har et løpende sesonguavhengig behov for leveranser og oppfølging. Ikke minst er behovet for juridisk bistand fra vår skatteavdeling høyt året gjennom. Den kontinuerlige endringen av det rammeverket vi arbeider innenfor tar imidlertid ikke sommerferie, og vi har et stadig behov for læring og oppdatering. Helt rolig blir sommeren altså ikke!

Vi har nå hatt tilhold i våre nye flotte lokaler i Kirkegata 15 et halvt år og flere av våre kunder har avlagt oss hyggelige besøk. I en stadig mer digital hverdag skjer mye av kommunikasjonen og dataoverføringen uten fysisk kontakt, men vi setter likevel stor pris på personlig omgang med alle våre kunder og ser svært gjerne at flere kommer innom på besøk når det måtte passe. Dette være seg nåværende kunder, men selvsagt også alle dere som ennå ikke har relasjoner inn mot oss.

Denne utgaven av Grant Thornton informerer setter blant annet søkelys på SAF-T og GDPR.

SAF-T er kort sagt et standardformat for utveksling av regnskapsdata mellom ulike finansielle systemer. Dette for blant annet å forenkle bokettersyn, dataanalyser og arkivlagring.

Vi ser frem til mulighetene som et standardformat innebærer og vil arbeide med å finne gode løsninger for å utnytte dette på en effektiv måte – til alles beste! Ikrafttredelse er nå satt til senest 1. januar 2020.

GDPR, de nye personvernreglene for Norge og Europa, er noe alle virksomheter må ha kontroll på. Sannsynlig dato for ikrafttredelse er 1. juli 2018, hvilket tilsier at det kontinuerlige arbeidet med forordningens innhold og betyding for oss alle nå bør være i gang.

Besøk oss gjerne eller ta kontakt på annen måte, så skal vi vise deg våre sømløse tjenestelinjer innen revisjon, økonomiservice, skatt og rådgivning. Ikke minst vil vi gjerne fortelle dere mer om det som virkelig skiller oss fra våre konkurrenter; Vår unike kompetanse innen rådgivning og hvordan vi sammen kan legge til rette for at du setter deg mål – og når dem!

Erik Fostervold
Partner
Grant Thornton Norge

Grant Thornton informerer

Utgitt i samarbeid med
DnR Kompetanse AS

Kontaktinformasjon

Grant Thornton
Grant Thornton Revisjon AS
Jan Møller
Kirkegata 15
N-0153 Oslo
tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com
www.grantthornton.no

Kontaktinformasjon

DnR Kompetanse
DnR Kompetanse AS
Postboks 2914 Solli
N-0230 Oslo
tlf. 23 36 52 00
forlag@revisorforeningen.no

Redaksjon

Redaktør Alf Asklund
tlf. 40 20 43 10
alf.asklund@revisorforeningen.no

Redaksjonsutvalg

Fagsjef skatt Tom Larsen
Rådgiver Børge Busvold
Rådgiver Camilla Brunfelt
Rådgiver Signe Haakanes

Utgivelsesplan 2018

Nr. 1 - Tirsdag 6. mars
Nr. 2 - Onsdag 6. juni
Nr. 3 - Fredag 28. september
Nr. 4 - Mandag 3. desember

Produksjon

07 Gruppen a.s.

INNHold>02>2018

- 04** God ferie!
- 06** Kryptovalutaer og skatt
- 08** Du kan selv endre skattemeldingen
- 09** Ny personvernlov: Ti punkter du må ha kontroll på
- 10** Ikke la mobilbruken ødelegge ferien
- 12** Fast eiendom og justering
- 14** Aktuelle satser
- 16** Avvikling av aksjeselskap
- 18** Fradrag for gaver og sponning
- 21** SAF-T blir obligatorisk
- 22** Kontantforbud for forhandlere
- 23** GDPR og risikovurdering av databehandlere
- 25** Gunstigere med kapitalforhøyelse enn lån
- 26** Erstatt ord med handling

God ferie!

«Ferie er å ha ingenting å gjøre, og hele dagen å gjøre det på», sies det. Enkel svogerforskning fra samtaler med kollegaer om deres ferieplaner tyder derimot på at virkeligheten er en helt annen.

Uavhengig av om du har aktive eller passive planer for sommerferien, er det på sin plass med en liten påminnelse om noen av ferielovens mer eller mindre sentrale bestemmelser.

Formålet med ferieloven er å sikre at arbeidstakere årlig får ferie og feriepenger. De fleste arbeidsgivere er flinke til å etterleve ferieloven og dens forpliktelser og majoriteten av arbeidsgivere vil derfor sjeldent oppleve tvister knyttet til ferieloven. For landets arbeidsrettsadvokater er det likevel et sikkert vårtegn at henvisningene til ferieloven stadig blir flere etter hvert som sommeren nærmer seg.

Ferieloven er ufravikelig

Ferieloven oppstiller en rekke rettigheter og plikter, og det klare utgangspunktet er at disse ikke kan fravikes til skade for arbeidstakeren. Et høyst reelt eksempel på dette er at arbeidsgiver og arbeidstaker ikke kan avtale at feriepenger skal være inkludert i ordinær lønn. Selv om arbeidstakeren ved avtaleinngåelsen så seg tjent med ordningen, og kanskje til og med var initiativtakeren, vil arbeidsgiveren løpe en stor risiko ved å inngå en slik avtale.

Den alminnelige oppfatningen i juridisk teori er nemlig at en ordning med løpende utbetaling av feriepenger inkludert i ordinær lønn anses å være til arbeidstakerens ugunst, og dermed

i strid med ferieloven. En arbeidstaker som senere reiser sak om spørsmålet, vil derfor som hovedregel ha krav på å få utbetalt feriepenger om igjen, selv om det skulle innebære at hun/han i praksis får utbetalt feriepenger to ganger. Arbeidsgiver vil selsagt oppleve dette som svært urimelig, men domstolene har vist seg å være nådeløse i slike spørsmål. Arbeidsgiver må finne seg i å betale.

Feriepenger ved opphør av arbeidsforhold

Hvis du av ulike grunner har sluttet i jobben, skal alle utestående feriepenger som hovedregel utbetales siste vanlige lønnsdag eller i forbindelse med det avsluttende lønnsoppgjøret. Det gjelder både feriepenger på grunnlag av arbeidsvederlag som er opptjent året før, samt feriepenger på grunnlag av de månedene du har arbeidet inneværende år. Regelen er begrunnet i praktiske hensyn, men for mange oppleves det likevel mer som et irritasjonsmoment. Når feriepenger skal utbetales i opptjeningsåret, må det nemlig foretas forskuddstrekk for skatt. På dette området har imidlertid skattemyndighetene vist velvilje, og de aksepterer at partene seg imellom avtaler et senere utbetalingstidspunkt for feriepenger opptjent i inneværende år, for eksempel til etter årsskiftet.

Senioradvokat
Håkon Andreassen,
Kvale Advokatfirma

Advokatfullmektig
Fredrik B. Punsvik,
Kvale Advokatfirma

Ferie og feriepenger i ny jobb

Den alminnelige hovedregelen er at arbeidstakere har krav på 25 virkedager ferie. Ettersom loven opererer med seks virkedager i uken, betyr dette ferie i fire uker og én dag i løpet av et år. Dersom du begynner i ny jobb før 30. september, vil du ha rett til et fullt antall feriedager med fradrag for eventuelt avviklet ferie hos forrige arbeidsgiver samme år. Hvis du eksempelvis starter i ny jobb 1. september, og kun benyttet deg av 15 feriedager i din forrige jobb, vil du ha krav på å avvikle de gjenværende ti feriedagene hos din nye arbeidsgiver. Det innebærer med andre ord at retten til ferie er uavhengig av forutgående tjenestetid og opptjening av ferie. Til gjengjeld er derimot retten til feriepenger avhengig av opptjening året i forveien.

Arbeidstakers ferieavvikling – arbeidsgivers plikt

Det er arbeidsgivers plikt å påse at arbeidstaker tar ut sin ferie hvert år. Arbeidstaker kan på den annen side motsette seg å ta ut ferie i den grad lønnsbortfallet ikke dekkes av opp-tjente feriepengene.

Ikke oppnådd full opptjening

Særskilte regler gjelder for personer som ikke har oppnådd full opptjening av feriepengene i foregående år, for eksempel nyutdannede. Arbeidstakeren kan i slike tilfeller selvstendig avvikle ferie som alle andre, dvs. 25 virkedager, men arbeidstakeren har samtidig rett til å motsette seg avvikling av ferie i den utstrekning feriepengene ikke dekker lønnsbortfallet under feriefraværet. Retten til å motsette seg avvikling av ferie gjelder imidlertid ikke hvis bedriften innstiller driften helt eller delvis i forbindelse med ferieavvikling. I slike tilfeller kan alle arbeidstakere som berøres av stansen, pålegges å avvikle ferie.

Rett og plikt til å avvikle ferie

Dette har for øvrig også en side til det faktum at arbeidstaker ikke bare har en rett, men også plikt, til å avvikle årlig ferie. Hvis du på den annen side starter i ny jobb etter 30. september, vil du kun ha krav på seks virkedager ferie. Det forutsettes imidlertid at du kan påvise at du ikke avviklet full ferie da du var ansatt hos din forrige arbeidsgiver, og den nye arbeidsgiveren kan kreve fremlagt dokumentasjon for dette.

Ferie til overs

Som allerede nevnt, har arbeidstaker ikke bare rett, men også plikt, til å avvikle full ferie i løpet av et år, men det er arbeidsgiver som er ansvarlig for at den enkelte avvikler ferien. Av ulike grunner kan det mot slutten av kalenderåret vise seg at du har feriedager til gode som ikke lar seg avvikle før årsskiftet. Tilsvarende kan det også tenkes at du et år har behov for flere feriedager enn du egentlig har rett på etter loven. Ferieloven søker å finne en praktisk løsning på slike utfordringer, ved å legge til rette for at arbeidsgiver og arbeidstaker kan inngå skriftlig avtale om avvikling av hhv. forskuddsferie på inntil 12 virkedager og overføring av inntil 12 virkedager ferie til påfølgende år.

Ikke-avviklet ferie skal overføres

Arbeidstakeren behøver likevel ikke være redd for at eventuelle feriedager har gått tapt hvis de ikke har blitt avviklet inneværende år. Ferieloven slår nemlig fast at ferie som ikke er avviklet ved ferieårets utløp, skal overføres til det påfølgende ferieåret. I tillegg kan arbeidstakeren kreve erstatning hvis arbeidsgiveren kan bebreides for at ferien ikke har blitt avviklet.

Ferieloven tillater ikke økonomisk kompensasjon

En særlig problemstilling er hvorvidt det er adgang til å kreve økonomisk kompensasjon for manglende avviklet ferie. Mange lar seg imidlertid overraske over at ferieloven ikke tillater at

det inngås avtale om at manglende avviklet ferie skal kompenseres økonomisk. Lovgivers begrunnelse for dette er et ønske om å yte press på arbeidstaker for at også han eller hun skal bidra til at ferien faktisk avvikles i løpet av året.

Løsningen

Dersom vedkommende går rett over til ny jobb, vil man derimot kunne kreve utestående ferie hos denne. Til tross for at regelverket er klart, ser vi likevel ofte at dette spørsmålet er egnet til å vekke sterke følelser hos mange, særlig hvis det dukker opp i en forhandlingssituasjon etter en opprivende oppsigelsesprosess. Det kan da være verdt å minne om at det ikke er noe i veien for at partene blir enige om en økning av den økonomiske kompensasjonen for oppsigelsen, uten å relatere den til manglende avviklet ferie.

Kan skape forvirring

En situasjon som ofte dukker opp ved inngåelse av sluttavtaler i perioden tett opp til sommerferien, er at det allerede er avviklet ferie uten at det er foretatt tilsvarende lønnstrekk eller feriepengeutbetaling. Dette er som regel forårsaket av at arbeidsgiver, i tråd med egne lønnsrutiner, uten videre utbetaler feriepengene i en og samme utbetaling i juni eller juli og ellers utbetaler lønn, uavhengig av de konkrete tidspunktene arbeidstaker faktisk avvikler ferie. Dette kan lett skape forvirring når en slik sluttavtale skal inngås, ettersom vedkommende da tilsynelatende har avviklet ferie på arbeidsgivers regning, og det utløser gjerne behov for en form for begrenset etteroppgjør i forbindelse med avtaleinngåelsen.

Kryptovalutaer og skatt

Du har kanskje kjøpt, solgt og brukt kryptovaluta som for eksempel Bitcoin – eller utvunnet slik valuta ved hjelp av PCen? Da vet du forhåpentligvis at alle transaksjoner med denne typen valutaer må gevinst-/tapsberegnes for skatteformål og at du har plikt til å dokumentere dette? Verdien av den valutaen du eier ved årsskiftet, regnes som skattemessig formue.

En kryptovaluta er en digital valuta som bruker kryptering som sikkerhet, den er ikke utstedt av noen sentralbank og omsettes ikke på regulerte markeder. Bitcoin er den mest kjente kryptovalutaen, men det finnes over tusen forskjellige slike valutaer.

Gevinster/tap

I 1992 ble det innført et unntak fra beskatning på vanlig turistvaluta (valuta til feriebruk, reisesjekker mv.).

Dette unntaket gjelder imidlertid ikke kryptovaluta, noe Skattedirektoratet har fastslått i en uttalelse fra 2013.

Kapitalinntekt

For privatpersoner vil gevinster ved realisasjon av for eksempel bitcoin være skattepliktig som en kapitalinntekt. For 2018 blir dermed gevinsten skattepliktig med 23 prosent. Tilsvarende vil et tap ved transaksjon med kryptovalutaer være fradragsberettiget med samme sats. Det innebærer at alle transaksjoner må gevinst-/tapsberegnes.

Gevinst eller tap utgjør differansen mellom inngangs- og utgangsverdi. Inngangsverdien er kostprisen som er betalt for valutaen, inklusive transaksjonskostnader. Utgangsverdien er det vederlaget som mottas ved realisasjonen av kryptovalutaen. Mottar du oppgjør i en annen

kryptovaluta, må det fastslås hva det mottatte er verdt i norske kroner på transaksjonstidspunktet for å kunne beregne gevinst eller tap.

Mining

Kryptovaluta som Bitcoin kan også erverves ved såkalt mining/utvinning. Mining etter for eksempel Bitcoin innebærer enkelt sagt at du mottar Bitcoin som en belønning for å hjelpe nettverket med å behandle transaksjoner.

Skattepliktig med det samme

Kryptovaluta blir skattepliktig etter hvert som du mottar valutaen som følge av mining. Ved beregningen av skattepliktig inntekt kan du få fradrag for kostnader i forbindelse med miningen. Kostnader kan for eksempel være maskiner, programvare, strøm.

Mining av kryptovaluta kan i enkelte tilfeller anses som næringsvirksomhet dersom aktiviteten er av et visst omfang og egnet til å gå med overskudd. For å beregne skatteplikt må man vite hvor mye man har minet til forskjellige tidspunkter i løpet av året. Den løpende beskatningen gjennom året gjelder enten man gjør dette i eller utenfor virksomhet.

Benyttes kryptovalutaen til å handle for, må man på samme måte beregne gevinsten/tapet basert på inngangsverdien av den valutaen man realiserer og verdien av det man erverver.

Fagsjef skatt
Tom Larsen,
Revisorforeningen

Intet FIFO-prinsipp

For aksjer har vi et FIFO-prinsipp (først inn først ut). Ved gevinst- eller tapsberegning i forbindelse med realisasjon av aksjer legges det derfor til grunn at du først selger den aksjen du først har anskaffet, deretter den aksjen anskaffet nest først osv.

Skattemessig kan du altså ikke velge at den sist ervervede aksjen skal legges til grunn ved gevinstberegningen, for på den måten å minimere en gevinst.

Et tilsvarende prinsipp gjelder ikke ved transaksjon av kryptovalutaer. Har du handlet kryptovaluta på forskjellige tidspunkter, står du fritt til å velge hvilke av kjøpene du anser å ha realisert på et senere tidspunkt. Du kan altså legge til grunn den valutaen med høyest inngangsverdi uavhengig av ervervstidspunktet. Med de store verdisvingningene på de forskjellige kryptovalutaene kan det ha stor betydning for gevinstens størrelse.

Du er selv ansvarlig for å innrapportere kjøp og salg av kryptovaluta på åres skattemelding. Det gjelder både beholdning ved årsskiftet og de enkelte transaksjonene som måtte ha funnet sted gjennom året. Her innrapporteres det ikke noen beholdningsoppgave til skattemyndighetene tilsvarende som fra banker osv.

Eksempel I

Nedenfor følger et praktisk eksempel som viser hvordan du som skattepliktig skal behandle kjøp, salg og beholdning av bitcoin i skattemeldingen. Eksempelet er hentet fra Skattedirektoratets veiledning om virtuelle valutaer.

Du kjøper ti bitcoin 10.1.2017 til en kurs på 100 000 kroner pr. bitcoin. Den 19.12.2017 selger du fem bitcoin til 150 000 kroner pr. bitcoin. Du sitter da igjen med fem bitcoin ved årsslutt og kursen pr. 1.1.2018 er 117 000 kroner.

For å beregne verdien på formue og gjeld, brukes kursen pr. 1. januar året etter inntektsåret. Beløpene som skal tas med i skattemeldingen fremkommer som vist i rammesaken.

Dokumentasjon

I den samme veiledningen omtaler Skattedirektoratet hvilken dokumentasjon du må ta vare på for å kunne verifisere oppgitte opplysninger i skattemeldingen.

- Transaksjonslogg/dokumentasjon over realiserte bitcoin fra formidlere/vekslere med Bitcoin-adresser.
- Dokumentasjon som viser dato for når solgte bitcoin er anskaffet, minet eller kjøpt, inkludert bitcoin-adresser for disse og inngangsverdien.

Du trenger ikke sende dokumentasjon til skattekontoret på dette, men du må kunne legge frem dokumentasjon hvis de spør.

Sammenslåingsprinsippet

For transaksjoner foretatt i fremmed valuta er utgangspunktet at valutadelen vurderes sammen med den underliggende transaksjonen (sammenslåingsprinsippet). Dette prinsippet gjelder også ved kjøp og salg med kryptovaluta. Hvis du har ervervet en fysisk gjenstand ved å betale med bitcoin og kursen endrer seg fra tidspunktet for erverv av objektet til det selges, vil det oppstå valutagevinst/-tap ved salget. Kursgevinst/-tap på bitcoin i perioden mellom ervervstidspunkt og salgstidspunkt, skal da inngå i gevinst- eller tapsberegningen for formuesobjektet. Det foretas ikke noen utskillelse av kursgevinst/-tap til egen skattemessig behandling.

Eksempel II

En maskin kjøpes for 100 bitcoin til en kurs av 9000. Den samme maskinen selges for 90 bitcoin. Tapet på maskinen målt i aktuell valuta er dermed 10 bitcoin. På salgstidspunktet

har kursen på bitcoin steget til 9500.

Gevinst-/tapsberegning må alltid vurderes ut fra norske kroner.

Kjøpesum i norske kroner blir 900 000. Salgssummen i norske kroner blir 855 000. Sammenslåingsprinsippet medfører at tapet i dette tilfellet blir 45 000. Korreksjonen for kurssvingningen ligger i gevinstberegningen.

Sammenslåingsprinsippet gjelder både i og utenfor virksomhet.

Formue

Kryptovalutaer er eiendeler i skattelovens forstand. Pr. årsskiftet må verdien av egen beholdning av kryptovalutaer oppgis som formue. Her skal man benytte sluttkursen for de aktuelle valutaene pr. 31. desember 2017. En nyttig nettadresse i den forbindelse er Coinmarketcap.com.

Følgende beløp skal da tas med i skattemeldingen:

Salgspris fem bitcoin à kr 150 000:	kr 750 000
- inngangspris 5 bitcoin à kr 100 000:	kr 500 000
<u>= Gevinst</u>	<u>kr 250 000</u>

Gevinsten på kr 250 000 føres under post 3.1.12 «Annen inntekt» i skattemeldingen. Eventuelt tap skal føres under post 3.3.7 «Andre tap».

Pr. 1.1.2018 er beholdningen fem bitcoin (10 - 5) – hver til en verdi av 117 000 kroner (kurs pr. 1.1.2018). Verdien av fem bitcoin blir da 5 x kr 117 000 = kr 585 000.

585 000 kroner føres under post 4.5.4 «Annen skattepliktig formue» i skattemeldingen.

Du kan selv endre skattemeldingen

Oppdager du etter innleveringsfristen av skattemeldingen for 2017 at noe har blitt feil, slipper du å sende inn en klage på ligningen slik som tidligere. Du kan i stedet logge inn og sende såkalt endringsmelding. Skattepliktige selskaper må imidlertid sende inn ny skattemelding med alle vedlegg.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Inntektsåret 2017

Med skatteforvaltningsloven ble prinsippet egenfastsetting innført på skatteområdet. Det betyr at det er skattyter selv som fastsetter grunnlaget for skatten.

Videre innebærer det at om du etter innleveringsfristen oppdager at skattemeldingen har blitt feil, slipper du å sende inn en klage på ligningen slik som tidligere. Du kan i stedet logge inn og sende såkalt endringsmelding. Da retter du opp de aktuelle postene og får et nytt skatteoppgjør.

Inntektsåret 2016 og fremover

På samme måte som du kan rette skattemeldingen for 2017, kan du også rette den for 2016. Dette var første året prinsippet om egenfastsetting gjaldt. Oppdager du glemt inntekt eller fradrag mv., kan du i tre år etter leveringsfristen for den enkelte skattemeldingen, gå inn og endre de enkelte postene og du vil få et nytt skatteoppgjør.

Inntektsåret 2015 og tidligere år

For 2015 eller tidligere år, kan du fortsatt klage på skatteoppjøret. Fordi ordinær frist for å klage er tre uker etter skatteoppjøret, har du ikke rett til å få klagen behandlet, men Skatteetaten kan fortsatt vurdere å ta klagen til behandling. Forhold som skal vurderes, er klagers forhold, den tiden som har gått, spørsmålets betydning og sakens opplysning.

Har du mottatt vedtak om endring av tidligere skatteoppgjør, kan du også klage på vedtaket. Klagefristen er seks uker. I klagen må det gis en begrunnelse for hvorfor du mener skatteoppjøret eller vedtaket er feil.

Selskaper mv.

Selskaper kan også rette skattemeldinger for inntektsåret 2016 og fremover. Det gjøres ved at selskapene utarbeider en ny skattemelding med endringene og sender disse inn med vedlegg.

Skattekontorets endringsadgang

Skattekontoret vil fortsatt foreta kontroll av innleverte skattemeldinger.

De har fått en utvidet endringsadgang på fem år. Det gjelder selv om du har gitt riktige og fullstendige opplysninger. Dersom du ilegges skjerp tilleggsatt (samlet 40 % eller 60 %) eller anmeldes for brudd på visse straffebestemmelser, har skattekontoret ti års endringsadgang.

Har du mottatt varsel om at Skatteetaten vil endre fastsettingen og du er uenig i de foreslåtte endringene, må du begrunne dette i et tilsvarende svar til varselet. Om endringene likevel gjennomføres, kan du klage på mottatt vedtak. Klagen skal da behandles av Skatteklagenemnda.

Skatteetaten har på sine hjemmesider laget en veileder på hvordan du går frem ved klager. Det gjelder endring og klage på formues- og inntektsskatt, eiendomsskatt, avgifter, tvangsmulkt, tilleggsatt og bindende forhåndsuttalelser.

Veiledningen finnes på: skatteetaten.no/kontakt/klage/

Bygg din bedrift med gode medarbeidere.

Som spesialisten innen økonomi og regnskap gir vi deg verdiskapning gjennom gode medarbeidere. *Se mer på bjorgfjell.no*

BJØRG FJELL
Rekruttering

Ny personvernlov – Ti punkter du må ha kontroll på

Jurist
Kai Runar Bang,
personvernombud i Sticos

Alle virksomheter må ha kontroll på GDPR – den nye personvernforordningen. Her er ti ting du må ha kontroll på.

1: Kjenn dine forpliktelser og spre kunnskapen

GDPR gjelder alle. Mengden arbeid som må til for å tilpasse seg reglene, vil variere, men absolutt alle virksomheter må ha et forhold til GDPR, og dermed også en forståelse av hva reglene handler om for sin virksomhet.

Alle i virksomheter som på et eller annet vis er i kontakt med personopplysninger, og dette vil ofte bety alle ansatte, må være klar over hvordan dette påvirker deres arbeidshverdag. IT må vite hvilke dokumentasjonskrav de har, kundesentre må vite hva de har lov til å registrere på kunder, HR må vite hva som skal lagres om ansatte og når det skal slettes, og så videre. Reglene griper inn i hele virksomheten, på samme måte som HMS-reglene gjør – og alle ansatte må ha relevant kunnskap.

2: Kartlegging

En forutsetning for å kunne oppfylle kravene i forordningen er at virksomheten har kontroll på hvilke personopplysninger som behandles.

Dette kan være en tidkrevende oppgave. Når man aktivt begynner å lete etter personopplysninger i virksomheten, finner man ofte mye mer enn man forventer. HR og ledere har ofte mengder av informasjon om ansatte,

jobsøkere og tidligere ansatte. Salgsavdelinger har gjerne nyttige notater om kunder og mulige kunder. Alle benytter seg av e-post, man har kundelister, kontaktpersoner hos samarbeidspartnere, informasjon som lagres når noen besøker nettsiden deres, og så videre. Dette vil variere mye avhengig av bransje og størrelse på virksomheten.

3: Formål

All behandling av personopplysninger skal ha et legitimt formål som er definert på forhånd. Formål med lagring av e-postadresser på kunder vil eksempelvis kunne være at man skal kunne sende nyhetsbrev og produktinformasjon, samt identifisering og kommunikasjon i forbindelse med nettsider og nettbutikk.

Alle personopplysninger man behandler, skal ha et dokumentert formål.

4: Hjemmel

Formål er ikke tilstrekkelig for lovlig behandling. Man må også ha et gyldig behandlingsgrunnlag. De lovlige behandlingsgrunnlagene er:

- Samtykke – uttrykkelig og informert samtykke. Brukeren må ta en aktiv handling for å samtykke. Dersom f.eks. en «jeg aksepterer»-boks er ferdig avkrysset, er ikke dette gyldig, og nye samtykker må innhentes før forordningen trer i kraft.
- Avtale – Dersom behandlingen er nødvendig for å oppfylle en avtale med den registrerte, er det lov å behandle personopplysninger. Det er f.eks. vanskelig å levere en vare som er bestilt, uten at man har lov til å lagre adressen til kunden.
- Lovkrav eller rettslig forpliktelse – Lov eller forskrift krever eller gir adgang til lagring. F.eks. bok-

føringslovens regler om lagring av dokumentasjon.

- Interesseavveining – Dersom man har en berettiget interesse som klart veier sterkere enn hensynet til personvern. Vær oppmerksom på at dette er et strengt krav som kan være vanskelig å oppfylle.
- Liv, helse, allmenn interesse, offentlig myndighet – Viktige samfunnsinteresser eller vern av liv og helse vil kunne tjene som behandlingsgrunnlag, f.eks. for sykehus, legevakt, kommunale organer, eller lignende.

Samtykke, lovkrav eller nødvendig for å oppfylle avtale, er de mest brukte

Det må jobbes med personvern kontinuerlig.

behandlingsgrunnlagene og bør utforskes først. Husk, alle behandlinger skal ha behandlingsgrunnlag, uansett omfang.

5: Informasjon til de registrerte

Virksomheten plikter å opplyse de registrerte om hva man registrerer, blant annet om hvordan, hvorfor og hvor lenge. Dette er gjerne best løst ved å ha en personvernerklæring, f.eks. på nettsiden. Men husk, man må også ha informasjon tilgjengelig for egne ansatte om hva som registreres om dem.

Unntak gjelder dersom den registrerte allerede vet at virksomheten behandler informasjonen.

6: Sikkerhet

Har dere kontroll på datasikkerheten? Om man skal etterleve forordningens krav, må man ha risikovurdert alle behandlinger av personopplysninger. Dette strekker seg fra å ha vurdert tiltak mot tilfeldig innsyn på dokumenter på printerne til sikring av datasystemer mot angrep fra hackere.

Man må gjennomføre risikovurderinger av alle sider av en behandling.

Disse må følges opp med tiltak. Den største risikoen for at opplysninger kommer på avveie, er som oftest menneskelig svikt, f.eks. på grunn av feilsendt e-post eller manglende rutiner. Mangler det rutiner eller opplæring av ansatte, vil man kunne bli ansvarlig for brudd på reglene.

IT-systemer og sikkerhetssystemer må være dokumentert.

7: Avvik

Forordningen krever at man har en ordning for varsling av avvik på personvernrådet. Dette inkluderer varsling til Datatilsynet og de registrerte. Dette må det lages rutiner for. Her har man 72 timer på seg om det skjer et avvik med konsekvenser for personvernet. Det er derfor svært viktig at man har rutinene i orden.

8: Sletterutiner

Man må ha en rutine for sletting for alle opplysninger man lagrer. Tjener det ikke lenger formålet å ta vare på opplysningene, skal de slettes. Det vil si at man må ha rutiner for gjen-tagende gjennomgang av personalmapper for å slette gamle sykmeldinger, advarsler som ikke er

relevante, medarbeidersamtaler fra gammelt av, og så videre. Det samme gjelder for alle andre opplysninger man har om noen. Ingen lagring uten sletterutine!

9: Innsyn

Alle som på noe vis har en personopplysning lagret hos dere, har krav på innsyn. Når som helst kan innsynsbe-gjæringen komme, og da må man reagere raskt. Alle opplysninger skal være utlevert innen 30 dager, og selv om dette høres ut som godt med tid, er det ofte vanskelig å finne alt man har i databaser, permer, CRM-system, e-postkontoer, og så videre. Vær forberedt, ha en rutine klar.

10: Kontinuerlig arbeid

Arbeidet med GDPR stanser aldri. Når forordningen trer i kraft i Norge, er man ikke i mål. Personvern må man jobbe med kontinuerlig, og man må ha på plass en ordning for kontinuerlig forbedring, jobbing med risiko, oppfølging av avvik, nye kartlegginger om man endrer noe i virksomheten, og så videre. Ikke minst: En god revisjon og kvalitets-sikring bør skje minst én gang i året.

Ikke la mobilbruken ødelegge ferien

Mobilsurfing i utlandet kan bli en svært kostbar opplevelse.

Mobilregningen selv etter en liten svipptur over til Danmark eller Kiel kan få nakkehårene til selv den mest robuste å reise seg.

Redaktør Alf Asklund

Det er lett å ane fred og ingen fare når du sitter i trettende etasje på soldekket

til MS Color Magic og nipper til passende drikke, mens du tenker på kommende show på båten og en hyggelig liten spasertur i Kiel. Hva kan vel gå galt?

Velkommen ...

Selv tekstmeldingene som plinger inn med jevne mellomrom mens du seiler ut av indre Oslofjord forstyrrer ikke freden. Antagelig står det noe slik som at «Velkommen til Sverige

... eller Velkommen til Danmark!

Prisene for bruk av mobil er de samme som i Norge. Gratis nødnummer i EU/EØS er 112. For mer informasjon om bruk av mobilen i utlandet, ring nummer +47 ...». Tror du ja.

Fare!

Innimellom de ufarlige små plingene skjuler det seg nemlig en melding som strengt tatt burde ha kommet med

legehenvi sning. «Velkommen ombord! Veiledende priser for bruk av mobil på skip: Samtaler til Norge kr 8,86 pr. min. Lokale samtaler kr 8,86 pr. min. Mottak av samtaler kr 12,49 pr. min. Sende SMS kr 4,99 pr. meld. Data kr 48,75 pr. MB. Alle priser er inkl. mva.».

Data 48,75 pr. MB!

En kostbar film

Hva betyr 48,75 kroner pr. MB? Det betyr at dersom for eksempel poden skulle ha funnet på å strøme film – selv der det går an å stille inn dårligste bildekvalitet – går det antagelig mellom 100 og 300 MB i timen. Det blir en timepris på mellom 4875 og 14 625 kroner – for én film! Vi tør nesten ikke å nevne at det gjerne går 2–3 gigabyte (2–3000 MB) i timen dersom beste filmkvalitet kan velges.

Ikke så galt

I praksis vil det nok ikke gå så galt at poden får anledning til å strøme verdens dyreste film, for teleoperatørene setter maksgrenser for hvor mye du kan roame, og det er vel heller ikke teknisk mulig å strøme med høyeste hastighet fra båt. Men dyrt kan det bli – virkelig dyrt.

Ikke trykk bort meldingen

Antagelig dukker de første advarslene opp allerede når regningen har passert 500 kroner, men for den som ikke leser advarselen nøye, er det lett å trykke den bort og godta videre bruk av data. Forsinkelser i nettet gjør uan-

sett sitt til at mobilregningen antagelig allerede er på god vei til neste advarsel/regning.

Å «greie» å passere tusenlappen på et par minutters vanlig surfing bør i hvert fall gå ganske så greit. En kort videosnutt på VG eller andre nettaviser er jo gjerne 10–15 MB – eller ca. 500–750 kroner i pengespråket.

Ferienerver og ferieidyll

Ferienervene kan gjenopprettes ved at mobilen slås av – i det minste data-roamingen. Da unngår du at det tiker inn e-poster. Finner du et gratis trådløst nettverk (som du gjerne ikke gjør om bord) kan du surfe uten at det koster deg noe.

For å gjenopprette ferieidyllen må det stort sett kjøpes tilgang til internett om bord – som er dyrt nok, men til å leve med. Filmer etc. kan også lastes ned på forhånd, for eksempel til en iPad.

Dyr satellittforbindelse

Forklaringen som gis på at prisnivået på mobilbruk til sjøs er på et helt annet nivå enn på land, er at internettforbindelsen går over satellitt og at det blant annet kreves en del kostbare installasjoner på båtene. For den som fortsatt måtte være i tvil – fri roaming i EU/EØS gjelder ikke om bord i skip.

Det er ikke bare om bord på båt at mobilregningen kan bli ubehagelig

høy. Ved å ta en titt på for eksempel Telenor sine priser ser vi at det fra mobil koster opptil 16,99 pr. minutt å ringe land i Sone 4. Fra Kina betaler du 9,99 pr. minutt for både å ringe selv og motta telefonsamtaler, mens det samme koster 14,99 hvis du er på Haiti, der data koster 49 kroner dagen for inntil fem 5 MB.

Best for mobilregningen

Moralen må vel være at den beste ferien for mobilregninger starter med å slå av roamingen når du beveger deg om bord i en ferje eller cruiseskip og at du sjekker hva som finnes av tilkoblingsmuligheter til internett. Reiser du utenfor EU, bør en naturlig del av ferieforberedelsene være å sjekke priser hos egen mobilleverandør i de landene man skal reise til. Er du litt mer viderekommende, kan det være billigst å kjøpe et helt nytt mobilabonnement fra en lokal leverandør i det landet du reiser til.

Ikke lett

PS! Selv for en som tidligere er blitt vekket kl. 1.30 på natten med beskjed om at «... din mobilregning har passert 500 kroner denne måneden», er det ikke lett helt å unngå «anmerkninger» på mobilregningen. Riktignok bare 21,16 kroner for samtale fra internasjonalt farvann og 34,12 kroner for data i internasjonalt farvann. Men for hva? Antagelig for tre «mobilabonntenten kan nås-samtaler» og en forsinket avslåing av roamingen på vei ut fra Kiel.

God ferie!

Fast eiendom og justering

Ved brann eller nedrivning av en eiendom trenger man ikke å justere.

For fast eiendom har vi regler om justering av merverdiavgift. Reglene gjør at fradrag for inngående merverdiavgift som er knyttet til ny-, om- eller påbygging av fast eiendom må justeres opp eller ned avhengig av bruken av eiendommen.

På grunn av reglene om justering kan det være at tidligere fradragsført merverdiavgift må betales tilbake. Men reglene åpner også for at merverdiavgift kan tas til fradrag på et senere tidspunkt enn ved anskaffelsen. Vi snakker derfor både om en plikt og en rett til å justere.

Hvorfor justere?

Avgiftspliktige næringsdrivende som bruker fast eiendom i avgiftspliktig virksomhet, eller som er frivillig registrert for utleie, vil kunne trekke fra inngående merverdiavgift på kostnader som gjelder bygget. For bygg som ikke brukes i avgiftspliktig virksomhet, vil det ikke være fradragsrett. Ved ny-, om- eller påbygging av fast eiendom er det ikke nok å se på hvordan eiendommen brukes på kostnadstidspunktet. For slike kostnader skal fradragsretten vurderes over en lengre periode, hvor bruken av bygget i hele

perioden vil være bestemmende for hvor stort fradrag man oppnår til slutt.

På denne måten gir reglene om justering et riktigere fradrag for inngående merverdiavgift enn om fradraget ble bestemt på anskaffelsestidspunktet. Innenfor en periode på ti år, skal fradrag for inngående merverdiavgift som er knyttet til ny-, om- eller påbygging av fast eiendom justeres.

Eksempel

Vi kan tenke oss en næringsdrivende som oppfører et bygg for utleie med en anskaffelseskostnad på 12,5 millioner kroner. Hele bygget blir utleiet til en avgiftspliktig leietaker og han fradragsfører derfor all inngående merverdiavgift, som utgjør 2,5 millioner kroner. Etter fem år skiftes leietakeren ut med en ikke avgiftspliktig leietaker. Bruksendringen gjør at ut-

Rådgiveravgift
Camilla Brunfelt
Revisorforeningen

leier må betale tilbake 5/10 av tidligere fradragsført merverdiavgift, dvs. 1,25 millioner kroner over en periode på fem år.

Eiendommer som er omfattet

Justeringsreglene gjelder for såkalte «kapitalvarer». For fast eiendom vil det være all eiendom som har vært gjenstand for en ny-, om- eller påbygging etter 1.1.2008 og hvor kostnadene til dette utgjør minst 100 000 kroner.

Det er ikke eiendommen i seg selv som er omfattet av reglene, men hver enkelt ny-, om- eller påbygging. Hver enkelt ny-, om eller påbygging anses som et byggetiltak som igjen anses som en kapitalvare dersom anskaffelsesverdien er over 400 000 kroner.

En eiendom vil kunne bestå av flere kapitalvarer fordi det er gjennomført

flere ulike byggetiltak på eiendommen. Eiendommen kan for eksempel både være oppført, ombygd og påbygd i forskjellige etapper etter 1.1.2008 og dermed bestå av tre ulike kapitalvarer.

Aktiveringspliktige tiltak

Bare aktiveringspliktige byggetiltak er omfattet av reglene. Ved vedlikehold eller reparasjon vil det ikke være noen plikt eller rett til å justere.

Det avgjørende er om kostnadene skal aktiveres skattemessig eller om de kan utgiftføres direkte. Bygningsmessige tiltak som er aktivert på grunn av en skatterettslig særregel, for eksempel tekniske installasjoner, vil imidlertid ikke anses som kapitalvare selv om kostnadene er aktiveringspliktige. I disse tilfellene må det tas stilling til om tiltaket innebærer en standardheving, som innebærer justeringsplikt/rett, eller må anses som vedlikehold.

Når det må justeres

Justering skal skje når bruken av eiendommen endrer seg eller når eiendom overdras.

Endret bruk vil enten være at man selv bruker eiendommen mer eller mindre i avgiftspliktig virksomhet, eller at leietaker endrer sin bruk. Ved skifte av leietaker vil det også kunne skje en bruksendring.

Overdragelse er alle former for overføring av en eiendom fra ett subjekt til et annet subjekt.

Egen bruk endrer seg

Endring av egen bruk av lokaler vil være mest aktuelt for de som både har avgiftspliktig og mva-unntatt virksomhet. Det er bare bruken av lokalene i avgiftspliktig virksomhet som gir fradragrett. For hvert regnskapsår må man derfor ta stilling til om man har brukt lokalene mer eller mindre i avgiftspliktig virksomhet.

Skifte av leietaker

Ved utleie av fast eiendom kan det skje hyppige bruksendringer. Leietakere flytter ut og nye kommer inn. I disse tilfellene må man vite leietakers status. Har den nye leietakeren en annen avgiftspliktig status enn forrige, har det skjedd en bruksendring.

Brann og rivning

Brann eller nedrivning er de eneste tilfellene hvor det i og for seg skjer en

endring i bruken av eiendommen, men hvor man ikke trenger å justere. I disse tilfellene vil man ikke kunne bruke eiendommen eller byggetiltaket igjen, og man har derfor unntatt disse tilfellene fra justering.

Tomme lokaler

For tomme lokaler er det gitt en lempning i reglene ved at justering ikke skal skje for den perioden lokalene ikke er i bruk. I denne perioden kan inngående avgift knyttet til driftskostnader som strøm, vedlikehold, renovasjon ol. ikke trekkes fra, men justeringsforpliktelsen kan man vente med til lokalene igjen blir tatt i bruk.

Salg og annen overdragelse

Enhver overføring av eiendom fra ett subjekt til et annet innebærer justering. Det gjelder selv om eiendommen fortsatt benyttes på samme måte for eksempel ved at eiendommen leies ut til de samme leietakerne.

Eiendom kan overdras ved salg, uttak eller gave. Typisk er også at eiendom overdras ved fusjon, fusjon eller skatterettslige omdanning.

Digitalisering av styrearbeid og generalforsamling

Styreplan er en norsk nettapplikasjon; et effektivt verktøy for administrasjonen og styret. Enkel planlegging, gjennomføring og oppfølging av styrearbeid, samt generalforsamlingsbehandling.

Nytt i 2017:

Elektronisk oppbevaring av selskapsdokumenter og signatur av protokoller med BankID (AL§ 1-6).

Nytt i 2018:

Aksjeeierbok og Generalforsamling (ordinær og Forenklet generalforsamlingsbehandling (AL§ 5-7)).

For mer informasjon kontakt henry@styreplan.no eller se www.styreplan.no.

AKTUELLE SATSER > A JOUR PR. > 15.05.2018

AVGIFTSSATSER 2018

Arbeidsgiveravgift

Sone	Sats ^{1) 2)}
I	14,1 %
I a	10,6 %/14,1 % ³⁾
II	10,6 %
III	6,4 %
IV	5,1 %
IV a	7,9 % ⁴⁾
V	0,0 %

Sone for arbeidsgiveravgift fastsettes etter hvilken kommune selskapet driver virksomheten i, dvs. hvor foretaket, ev. underenheter av foretaket er registrert. For ambulerende virksomhet og virksomhet som driver arbeidsutleie, benyttes satsen for den sonen hvor hoveddelen av arbeidet er utført dersom denne satsen er høyere enn satsen i registreringskommunen.

1) I finanssektoren svares det i tillegg en særskilt finansskatt på 5 % av arbeidsgiveravgiftsgrunnlaget.

2) Arbeidsgivere med aktivitet innenfor visse sektorer, bl.a.:
- produksjon av stål og syntetiske fiber
- finans og forsikring
- bedriftsrådgivning og hovedkontortjenester for andre selskaper i konsernet

må beregne arbeidsgiveravgift etter satsene i sone I. Det samme gjelder for ambulerende virksomhet eller arbeidsutleie innenfor slike sektorunntatte aktiviteter.

Avgift kan likevel beregnes etter satsen for lokaliseringssonen så lenge differansen mellom avgift beregnet etter satsen i lokaliseringssonen og avgift beregnet etter en sats på 14,1 %, ikke overstiger kr 500 000 (kr 250 000 for godstransport på vei). Etter det er satsen 14,1 %. Fribelegene gjelder på konsernnivå.

Er det gjennomført et klart regnskapsmessig skille, gjelder reglene bare for lønn knyttet til den sektorunntatte aktiviteten.

3) I sone I a kan avgift beregnes etter en sats på 10,6 % inntil differansen mellom den arbeidsgiveravgiften som ville ha fulgt av en sats på 14,1 % og avgiften som beregnes etter satsen på 10,6 %, overstiger kr 500 000 (kr 250 000 for godstransport på vei). Etter det er satsen 14,1 %. Dette gjelder ikke for jordbruk, skogbruk, fiske og visse beslektede virksomheter der satsen uansett er 10,6 %.

4) For jordbruk, skogbruk, fiske og visse beslektede virksomheter i sone IV a er satsen 5,1 %.

Merverdiavgift

Ordinært 25 %
Matvarer 15 %
Persontransport, romutleie, kinobilletter mv.: 12 %

BETALINGSTERMINER – VIKTIGE DATOER

A = Betaling av skattetrekk og arbeidsgiveravgift
M = MVA-oppgaven: Levering og betaling
F = Forskuddsskatt personlige skattytere (næringsdrivende)
E = Forskuddsskatt upersonlige skattytere, f.eks. AS

	A	M	F	E
1. termin	15.03	10.04	15.03	15.02
2. termin	15.05	11.06	15.05	16.04
3. termin	16.07	31.08	17.09	
4. termin	17.09	10.10	15.11	
5. termin	15.11	10.12		
6. termin	15.01	11.02		

Frist for A-melding: den 5. i måneden etter utbetaling.

GEBYRER TIL BRØNNØYSUNDREGISTRENE MV.

Forsinkelsesgebyrer ved innsending av årsregnskap

Første 8 uker 1R kr 1130 pr. uke
Neste 10 uker 2R kr 2260 pr. uke
Neste 8 uker 3R kr 3390 pr. uke

Forsinkelsesgebyr beregnes når regnskapet leveres etter 31. juli. Regnskapet skal sendes inn elektronisk.

RENTESATSER

Forsinkelsesrente (morarente)

Fra 01.01. til 30.06.2018 8,50 % p.a.
Fra 01.07. til 31.12.2017 8,50 % p.a.

Rentetillegg og rentegodtgjørelse ved skatteoppgjøret

Rentesatsen er 0,39 % p.a. og er lik for både restskatt og tilgodebeløp. Ordinær rente ved skatteavregningen er ikke skattepliktig eller fradragsberettiget. For restskatt beregnes det rentetillegg fra 1. juli 2017

(fra 15. mars 2018 for upersonlige skattytere) til forfall 1. termin. For tilgodebeløp beregnes rente fra 1. juli 2017 (fra 15. mars 2018 for upersonlige skattytere) til skatteoppgjøret blir sendt. For tilleggsforskudd beregnes rente fra 31. mai 2018 til skatteoppgjøret blir sendt.

Renter etter vedtak om endringssak

Ved endringer i skatt og avgift etter endringssak beregnes det renter etter følgende satser:

	2017	2018
Renter ved økning av skatt og avgift	1,50 % p.a.	1,50 % p.a.
Rentegodtgjørelse ved nedsettelse av skatt og avgift	0,50 % p.a.	0,50 % p.a.

Rentesatser ved forsinket betaling av skatt/avgift:

Ved forsinket innbetaling av skatter og avgifter (betaling etter forfall) svares forsinkelsesrenter etter den ordinære satsen for forsinkelsesrenter.

KOST OG LOSJI

Innlands

Kostgjørelse etter statens satser for reiser uten overnatting

Fra 6 til 12 timer: kr 289
Over 12 timer: kr 537

Det beregnes ikke skattepliktig overskudd på kostgodtgjørelse etter statens satser ved reiser uten overnatting, forutsatt at arbeidstakeren er på yrkesreise etter skattereglene og ikke får dekket kost av arbeidsgiver eller andre.

Matpenger/overtidsmat (minst 12 timer fravær fra hjemmet) kr 90

Godtgjørelse til kost og losji etter statens satser med overnatting

Reiser med overnatting kr 733
Måltidstrekk i godtgjørelsene: Frokost 20 %, lunsj 30 %, middag 50 %.
Ulegitimert godtgjørelse til losji (nattillegg) kr 430

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse ved overnatting – innland

Bor på hybel/brakke med kokemuligheter (kun tjenestereise – ikke pendlere) kr 88
Bor på pensjonat eller hybel/brakke uten kokemuligheter kr 159
Bor på hotell kr 569
Bor på hotell med frokost kr 455
Langtransport-sjåfører kr 300

Dekkes ett eller flere måltider, reduseres den trekkfrie forskuddssatsen med 20 % for frokost, 30 % for lunsj og 50 % for middag.

Utenlands

I utlandet gjelder egne satser for hvert land, se: <https://arbeidsgiver.dif.no/lonn-goder-og-reise/reise/statens-satser-utenlands>

Måltidsfradrag i kostgodtgjørelsen: Frokost 10 %, lunsj 40 %, middag 50 %.

Skattedirektoratets forskuddssatser for trekkfri kostgodtgjørelse ved overnatting – utland

For arbeidstakere som bor på hotell, beregnes det ikke trekk- og skattepliktig overskudd for godtgjørelse innenfor Statens satser for vedkommende land. For annen overnatting, herunder for langtransport-sjåfører, gjelder de samme reglene og satsene for trekkfri kostgodtgjørelse som ved overnatting innenlands.

Bilgodtgjørelse

10 000 km kr 4,10 pr. km
Over 10 000 km kr 3,45 pr. km
Arbeidstakere i Tromsø gis et tillegg på kr 0,10 pr. km til satsene ovenfor.
Bruk av El-bil pr. km kr 4,20

Den skattefrie delen av bilgodtgjørelsen er kr 3,50 pr. km uansett kjørelengde. Dette gjelder også el-bil og kjøring i Tromsø.

Tillegg pr. passasjer pr. km kr 1,00
Tillegg for tilhenger pr. km kr 1,00

Satsene for bilgodtgjørelse og passasjertillegg gjelder også utenlands.

NATURALYTELSER

Bilbeskatning 2018

Fordelen ved privat bruk av firmabil skal med i grunnlaget for beregning av forskuddstrekk og arbeidsgiveravgift. Fordelen fastsettes til 30 % av bilens listepreis inntil kr 303 900 og 20 % av overskytende listepreis.

Ved følgende forhold reduseres listepreisen til:

	Ordinær bil	Elbil
Elbil	–	60,00 %
Eldre bil enn tre år pr. 1. jan.	75,00 %	45,00 %
Yrkeskjøring over 40 000 km	75,00 %	60,00 %
Eldre bil og yrkeskjøring over 40 000 km	56,25 %	45,00 %

Ved firmabilordning i deler av inntektsåret fastsettes fordelens forholds-
messig for antall hele og påbegynte måneder bilen har stått til disposisjon.

Er det tjenstlig behov for varebil klasse 2 eller lastebil under 7,5 tonn,
reduseres listepreisen med 50 % oppad begrenset til kr 150 000. Det gis
ikke fradrag for yrkeskjøring over 40 000 km i tillegg til dette
bunnfradraget. Føres det elektronisk kjørebok, kan fordelens for slike biler
alternativt fastsettes til faktisk privatkjøring multiplisert med en
kilometersats på kr 3,40.

For biler der fordelens ikke står i forhold til listepreisen, fastsettes
fordelens på forskuddsstadiet til kr 54 000.

Rentefordel ved rimelig lån hos arbeidsgiver

Rentefordelen settes til differansen mellom normrentesatsen og
den faktisk betalte renten. Mindre, kortsiktige lån beskattes ikke
(lånebeløp på inntil 3/5 G = kr 56 180 pr. 01.05.2017 med
tilbakebetalingstid høyst ett år).

Normrentesatser i	2017	2018
Januar og februar	2,50 %	2,20 %
Mars og april	2,30 %	2,20 %
Mai og juni	2,30 %	2,20 %
Juli og august	2,20 %	210 %
September og oktober	2,20 %	fastsettes senere
November og desember	2,20 %	fastsettes senere

SKJERMINGSRENTE

Skjermingsrente på lån til selskaper

	2017	2018
Januar–februar	0,5 %	0,5 %
Mars–april	0,5 %	0,5 %
Mai–juni	0,5 %	0,8 %
Juli–august	0,5 %	fastsettes senere
September–oktober	0,5 %	fastsettes senere
November–desember	0,5 %	fastsettes senere

Renter på lån fra personer til selskaper er skattepliktig som alminnelig
inntekt. Renter som overstiger skjermingsrenten, skattlegges én gang
til som alminnelig inntekt. Skjermingsrenten fastsettes på forskudd
for to og to måneder av gangen og offentliggjøres på Skatteetatens
hjemmeside www.skatteetaten.no

Elektronisk kommunikasjon

Skattepliktig fordel ved arbeidsgivers dekning av utgifter til telefon og
internett mv. settes til kr 4392 pr. år (366 pr. mnd.) uavhengig av antall
kommunikasjonstjenester som dekkes. I tillegg kan det dekkes inntil
kr 1000 pr. år skattefritt for fellesfakturerte varer og tilleggstjenester.
Fordelen reduseres ikke selv om arbeidstakerne selv dekker kostnader
til telefon mv.

FERIEPENGER

Etter ferieloven:	(4 uker og én dag)	Med 5 uker ferie
Personer under 60 år	10,2 %	12,0 %
Personer over 60 år m/inntekt inntil 6 G	12,5 %	14,3 %
For inntekt utover 6 G	10,2 %	12,0 %

GRUNNBELØP I FOLKETRYGDEN

Grunnbeløpet (1 G) pr. 01.05.2017 = kr 93 634
Grunnbeløpet (1 G) pr. 01.05.2016 = kr 92 576
Gjennomsnittlig grunnbeløp for 2017 = kr 93 281
Grunnbeløpet reguleres pr. 1. mai. Da fastsettes også gjennomsnittlig
grunnbeløp for året.

GAVER I OG UTENFOR ANSETTELSESFORHOLD

Skattefrihet for mottaker	Verdi	Fradrag for giver
• Ansettelsestid 25, 40, 50 og 60 år	kr 8000	ja
• Gullklokke m/innskrip.	kr 12 000	ja
• Bedriften har bestått i 25 år eller antall år delelig med 25	kr 3000	ja
• Bedriften har bestått i 50 år eller antall år delelig med 50	kr 4500	ja
• Arb.taker gifter seg, går av med pensjon, slutter etter min. 10 år, eller fyller 50, 60, 70, 75 eller 80 år	kr 3000	ja
• Premie for forbedringsforslag	kr 2500	ja

• Andre gaver i arbeidsforhold	kr 1000	nei
• Erkjentlighetsgave utenfor arbeidsforhold	kr 500	ja

Ovennevnte gjelder kun for gaver i form av naturalia.

SKATTESATSER 2017 OG 2018

Aksjeselskaper	2017	2018
Inntektsskatt	24,0 %	23,0 %
Finansforetak, skattesats	25,0 %	25,0 %
Finansskatt på lønn i finanssektoren	5,0 %	5,0 %

Personer

	2017	2018
Alminnelig inntekt (Nord-Troms og Finnmark 20,5 % i 2017, 19,5 % i 2018)	24,0 %	23,0 %
Trygdeavgift lønnstakere	8,2 %	8,2 %
Trygdeavgift næringsinntekt innen fiske, fangst og barnepass i eget hjem	8,2 %	8,2 %
Trygdeavgift annen næringsinntekt	11,4 %	11,4 %
Trygdeavgift pensjonsinntekt samt, lønns- og næringsinntekt for personer under 17 eller over 69 år	5,1 %	5,1 %

Trinnskatt

	2017	2018
Trinn 1: Innslagspunkt	164 100	169 000
Sats	0,93 %	1,4 %
Trinn 2: Innslagspunkt	230 950	237 900
Sats	2,41 %	3,3 %
Trinn 3: Innslagspunkt	580 650	598 050
Sats	11,52 %	12,4 %
Sats Nord Troms og Finnmark	9,52 %	10,4 %
Trinn 4: Innslagspunkt	934 050	962 050
	14,52 %	15,4 %

Personfradrag

	2017	2018
Klasse 1	53 150	54 750
Klasse 2	78 300	avviklet

Formuesskatt

Innslagspunkt, sats 0,85 %	1 480 000	1 480 000
----------------------------	-----------	-----------

Maksimalt skattefradrag for pensjonister	kr 29 940	29 950
Nedtrapping 15,3 % fra	kr 188 700	193 250
Nedtrapping 6,0 % fra	kr 284 350	290 700
Særfradrag for enslige forsørgere	kr 51 804	51 804

MINSTEFRADRAG

Minstefradrag i lønn

	2017	2018
Sats	44 %	45 %
Minimum	kr 31 800	kr 31 800
Maksimum	kr 94 750	kr 97 610

Minstefradrag i pensjonsinntekt

	2017	2018
Sats	31 %	31 %
Minimum	kr 4 000	kr 4 000
Maksimum	kr 81 200	kr 83 000

AVSKRIVNINGER – DRIFTSMIDLER

Grp. Gjenstand

	2017	2018
A: Kontormaskiner	30 %	30 %
B: Ervervet goodwill	20 %	20 %
C: Vogntog, varebiler, lastebiler, busser, drosjebiler og kjøretøy for transport av funksjonshemmede	24/30 % ¹	24/30 % ¹
D: Personbiler, traktorer, annet rullende maskineri og materiell, andre maskiner, redskap, instrumenter, inventar m.m.	20 % ³	20 %
E: Skip, fartøyer, rigger m.m.	14 %	14 %
F: Fly og helikopter	12 %	12 %
G: Anlegg for overføring og distribusjon av elkraft og elektroteknisk utrustning	5 %	5 %
H: Bygg og anlegg, hoteller, losjihus, bevertingssteder m.m.	4/6/10 % ²	4/6/10 % ²
I: Forretningsbygg	2 %	2 %
J: Fast teknisk installasjon i bygninger, herunder varmeanlegg, kjøle- og fryseanlegg, elektrisk anlegg, sanitæranlegg, heisanlegg o.l.	10 %	10 %

¹ Normal avskrivningsatts i gruppe C er 24 %. Elektrisk drevne varebiler
ervert fra og med 20. des. 2016 kan avskrives med 30 %.

² Bygg og anlegg med brukstid under 20 år kan avskrives med inntil 10 %.
Husdyrbygg i landbruket kan avskrives med inntil 6 %.

Avvikling av aksjeselskap

Reglene om avvikling av aksjeselskap kan virke unødvendig omstendelige, men følger man aksjeloven paragraf for paragraf, så er det ikke så komplisert – og det er forenklinger på gang.

Hvert år slettes mellom 12 000 og 15 000 aksjeselskaper. Aksjeloven har et eget kapittel om avvikling av selskaper. Reglene gjelder der det er tilstrekkelig med midler i selskapet til at kreditorene får full dekning. Dersom kreditorene ikke får full dekning, og heller ikke frafaller kravet eller aksepterer å ta en annen som debitor, f.eks. aksjonæren, må avviklingen skje etter reglene i konkursloven. Disse reglene behandles ikke her.

Avviklingsprosessen

Aksjeloven kapittel 16 er langt på vei en bruksanvisning som omtrent kan følges paragraf for paragraf når man skal gjennomføre selve avviklingsprosessen.

1. Generalforsamlingen beslutter oppløsning og velger avviklingsstyre. Det er ikke noe i veien for at det sittende styret velges som avviklingsstyre. Beslutningen krever flertall som for vedtektsendringer. Dersom beslutningen følger av en bestemmelse i selskapets vedtekter, kreves imidlertid bare alminnelig flertall.
2. Beslutningen meldes til Foretaksregisteret som utsteder kreditorvarsel. Kreditor må melde inn krav på selskapet innen seks uker.
3. Avviklingsstyret lager en fortegning over selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser og setter opp en revidert avviklingsbalanse med henblikk på avviklingen. Alle selskapets kreditorer skal tilskrives.
4. Virksomheten kan fortsette driften under gjennomføringen av avviklingen, men selskapets foretaksnavn skal i forbindelse med oppløsning alltid etterfølges med ordene «under avvikling» i brev, fakturaer og andre dokumenter. Det må leveres A-melding og MVA-melding hvis selskapet har lønn og avgiftspliktig omsetning.
5. Forpliktelsene til selskapet skal dekkes. Hvis avviklingsstyret ikke finner en kreditor, eller kreditor nekter å ta imot oppgjør, skal beløpet deponeres i Norges Bank etter reglene i deponeringsloven.
6. Styret sender krav om forhåndsfastsetting til skattekontoret, jf. skatteforvaltningsforskriften § 8–2–4. Skattemelding skal være levert før selskapet kan meldes endelig oppløst. Se pkt. 9.
7. Hvis det ikke er tilstrekkelig med midler til dekning av samtlige kreditorenes krav, kan ikke selskapet avvikles etter reglene om frivillig avvikling. Avviklingen må i så fall skje etter konkurslovens regler. En kreditor kan imidlertid frafalle kravet eller samtykke i å ta en annen, f.eks. aksjonæren, som debitor i stedet.
8. Selskapets eiendeler skal selges så langt dette er nødvendig for å dekke forpliktelsene. Etter at kreditorene har fått dekning, kan aksjonærene få utdelt det overskytende av eiendeler dersom aksjonærene er enige. Blir de ikke enige, skal eiendelene selges og aksjonærene få utdelt penger.
9. Etter at kreditorenes krav er dekket og de overskytende midlene er delt ut til aksjonærene, skal det fremlegges revidert oppgjør for generalforsamlingen. Når generalforsamlingen har godkjent oppgjøret, skal det sendes melding til Foretaksregisteret om at selskapet er endelig oppløst.
10. Avviklingsstyret plikter å sørge for at regnskapsmaterialet oppbeva-

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

res. Etter aksjeloven § 16–10 tredje ledd er oppbevaringstiden fortsatt ti år.

Utdeling av utbytte og likvidasjonsoverskudd

Under avviklingsprosessen kan selskapet dele ut aksjeutbytte etter de ordinære reglene for utbytte i aksjeloven. Det er avviklingsstyret og ikke generalforsamlingen som i så fall fatter beslutningen. Skattemessig behandles dette som utbytte.

Etter at kreditorfristen på seks uker er utløpt og etter at alle kreditorenes krav er dekket, kan likvidasjonsstyret dele ut det som er igjen av midler (likvidasjonsoverskudd) etter aksjeloven § 16–9. Likvidasjonsoverskuddet kan deles ut og selskapet kan slettes selv om det gjenstår usikre eller omtvistede krav, forutsatt at det avsettes et tilstrekkelig beløp til dekning av kravet. Med mindre det avtales noe annet, skal beløpet da settes inn på felleskonto som ikke kan disponeres uten at både selskapet og kreditor samtykker eller det foreligger rettskraftig dom.

Grensen mellom utbytte og utdeling av likvidasjonsoverskudd skal formodentlig trekkes slik at utbetaling etter utløpet av kreditorfristen skal behandles som utdeling av likvidasjonsoverskudd.¹

Skattemessig behandles utbetaling av likvidasjonsoverskudd som vederlag ved gevinst/tapsberegningen på aksjene, jf. skatteloven § 10–37 første ledd.

¹ Denne grensdragningen skal behandles av Høyesterett i en sak som skal opp våren 2018.

Mellom 12 000 og 15 000 aksjeselskaper slettes hvert år.

Etterutlodning kan være aktuelt for omtvistede beløp som er avsatt på felleskonto mellom selskapet og kreditor. Det kan også være aktuelt for andre midler som kommer inn, f.eks. beløp som kommer inn på avskrevne fordringer. Avviklingsstyret skal i utgangspunktet dele ut disse midlene til aksjonærene. Er beløpet så lite at dette vil innebære uforholdsmessige ulemper og omkostninger, kan avviklingsstyret gi pengene til veldedige, humanitære eller miljømessige formål, jf. aksjeloven § 16–11. Etterutlodning er skattepliktig for aksjonæren det året skattyter har fått en ubetinget rett til utbetalingen.

Kreditorers krav skal dekkes, men ansvaret er begrenset

Merk at kreditorfristen på seks uker ikke er preklusiv. Det betyr at en kreditor har krav på dekning selv om

kravet ikke er meldt til avviklingsstyret innen kreditorfristen.

Reglene om aksjonærenes ansvar etter oppløsning kan imidlertid medføre at kreditorene likevel ikke får dekning når krav meldes inn for sent. Det heter nemlig i aksjeloven § 16–12 at ansvaret for den enkelte aksjonæren er begrenset oppad til det vedkommende har mottatt som utdeling av likvidasjonsoverskudd etter aksjeloven § 16–9. Ordinært utbytte som er besluttet før utløpet av kreditorfristen, er regulert i aksjeloven § 3–7, som beskytter godtroende mottakere.

I tillegg hefter avviklingsstyrets medlemmer solidarisk og uten begrensning hvis de ikke har opptrådt med tilbørlig aktsomhet.

Aksjeloven har en særskilt foreldelsesregel i § 16–12 tredje ledd om at aksjonærs og avviklingsstyrets eventuelle ansvar for kreditors krav foreldes tre år etter at endelig oppløsning ble registrert i Foretaksregisteret. Bestemmelsen tilsidesetter foreldelsesloven § 9 som lar fristen løpe fra skadelidte fikk eller burde fått nødvendig kunnskap om skaden.

Avviklingsbalansen og avviklingsoppgjøret

Aksjelovens avviklingsregler har bestemmelser om avviklingsbalanse og avviklingsoppgjør som begge skal revideres. Slik reglene er utformet i dag, gjelder dette også for selskaper som har valgt bort revisjon av årsregnskapet. Det er avviklingsstyret og ikke generalforsamlingen som engasjerer revisor. Det er ikke noe i veien for å engasjere den samme revisoren som har revidert årsregnskapet.

Fortegnelse over eiendeler og gjeld og avviklingsbalanse

Avviklingsstyret skal lage en fortegnelse over selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser og gjøre opp en balanse med henblikk på avviklingen, jf. aksjeloven § 16–6. Både fortegnelsen og avviklingsbalansen skal i revidert stand legges ut på selskapets kontor til ettersyn for aksjeeierne. Gjenpart av avviklingsbalansen med revisors erklæring skal sendes til alle aksjeeiere. Det gjelder ingen spesielle formkrav til avviklingsbalansen.

Avviklingsoppgjør

Avviklingsoppgjøret etter aksjeloven § 16–10 skal i revidert form fremlegges for generalforsamlingen når den vedtar endelig oppløsning. Oppgjøret tar utgangspunkt i avviklingsbalansen og skal vise hvordan avviklingsstyret har disponert over selskapets eiendeler, rettigheter og forpliktelser, herunder hva som er utdelt til aksjonærene eller avsatt til usikre eller omtvistede krav. Tilkomst og avgang av eiendeler og forpliktelser skal fremgå. Også for avviklingsoppgjøret skal revisor avgi beretning.

Innsending til Foretaks- og regnskapsregisteret

Plikten til å sende inn det ordinære årsregnskapet mv. til Regnskapsregisteret gjelder helt til foretaket er endelig oppløst. Vi har forstått rutinene slik at Regnskapsregisteret ikke purrer på årsregnskapet for avviklingsåret når et foretak er meldt slettet i Foretaksregisteret.

Når det gjelder avviklingsbalansen, avviklingsoppgjøret og revisors beretninger ved avvikling, er det ikke krav om at noen av dem skal sendes inn til Regnskapsregisteret eller Foretaksregisteret.

Forenklinger på gang

Reglene om avvikling av aksjeselskaper er omstendelige og kompliserte. Aksjelovutvalget, som leverte sin innstilling i oktober 2016, hadde som oppgave å foreslå forenklinger i aksjelovgivningen. Utvalget foreslo flere forenklinger i reglene om avvikling:

- Oppheve kravet om et eget avviklingsstyre, men la det ordinære styret være avviklingsstyre dersom ikke noe annet blir bestemt.
- Oppheve kravet om at det skal utarbeides en fortegnelse over eien- deler og gjeld mv. og en egen avviklingsbalanse.
- Oppheve kravet om at det skal avgis et eget avviklingsoppgjør. Utvalget mener at årsregnskapet for avviklingsåret vil gi den nødven- dige informasjonen.
- Oppheve kravet om revisjon ved avvikling for selskap som ikke har revisjon av årsregnskapet.

Det er varslet at Nærings- og fiskeri- departementet vil følge opp aksje- lovutvalgets forslag til endringer i aksjeloven i juni 2018. Det er imidler- tid usikkert om departementet vil følge opp alle forenklingsforslagene som aksjelovutvalget foreslo for avvikling.

Fradrag for gaver og sponsing

Det gis fradrag for sponsing og reklame, men ofte vil slike utgifter bli sett på som gaver uten fradragsrett. I noen tilfeller kan også rene gaver være fradragsberettigede selv om de ikke oppfyller kravene til sponsing.

Rådgiver skatt
Børge Busvold,
Revisorforeningen

Skattelovens hovedregel er at det kan kreves fradrag for kostnader som på- dras for å erverve skattepliktig inn- tekt. Gaver har ikke slik tilknytning til foretakets skattepliktige inntekt og er derfor ikke fradragsberettiget. Sponsing og reklameutgifter kjen- netegnes ofte av at bedriften både ønsker å støtte en bestemt utøver, en forening eller et lag (gave) og at bedriften mener at dette vil gi en reklameverdi for bedriften.

Skattedirektoratets skatteforskrift har en særregel som sier at reklame- og sponsorkostnader er fradragsberet- tige i den grad de har reklameverdi for bedriften.¹ Hvis en bedrift kjøper reklameplass på den lokale idretts- arenaen for kr 100 000, mens reklameverdien er kr 20 000, skal han altså ha fradrag for kr 20 000, selv om hovedformålet har vært gave.

Det er reklameverdien for den kon- krete bedriften som skal måles. En

bedrift uten særlig utadrettet virk- somhet mot markedet vil nok lettere kunne få avskåret fradraget enn andre bedrifter.

Spørsmålet settes gjerne på spissen i tilfellene der den som sponses er nær- stående til bedriftens eiere, f.eks. en slektning. De fleste rådgivere vil fra- råde bedrifter å inngå sponsoravtaler med nærstående til aksjonæren. I slike tilfeller blir det nemlig også et spør- mål om eieren skal utbyttebeskattes for sponsorbeløpet.

Reklameverdi i form av positivt omdømme

Det sier seg selv at det ikke er lett å måle reklameverdien for den enkelte bedrift. De senere årene har det vært en rekke saker om såkalt «sosiospon- sing». Dette er tilfeller der en bedrift sponser veldedige organisasjoner og hvor bedriften gjerne blir profilert som sponsor på den veldedige organi- sasjonens nettside og i øvrig reklame-

materiell. Reklameverdien består i at bedriften kan markedsføre seg som en bedrift som viser sosialt ansvar. At sponsingen gir bedriften en slik posi- tiv assosiasjonsverdi medfører imid- lertid ikke at bedriften får fradrag utover det som representerer reklame- verdien.

For løs sammenheng

I en dom fra 2012 som gjaldt spørs- målet om Skagenfondene kunne kreve fradrag for sin sponsing av bl.a. SOS- barnebyer, mente Høyesterett at den positive assosiasjonsverdien som denne sponsingen ga, var for løs til å kunne anses som en kostnad knyttet til den skattepliktige virksomheten.² Det er ikke tilstrekkelig for fradrag dersom det bare kan påberopes mer generelle og løse utsagn om fremtidige inntektsmuligheter, uttalte Høyeste- rett.

Skagenfondene krevde bare fradrag for 1/3 av de totale sponsorkostna-

¹ Skattedirektoratets skatteforskrift § 6-21-5 annet ledd.

² Rt. 2012 side 744, Urv. 2012 side 1046.

Sponsing av veldedige organisasjoner kan gi bedrifter en positiv assosiasjonsverdi, men betyr ikke nødvendigvis at bedriften får fradrag for alt som blir gitt.

dene. Likevel ble fradraget ytterligere avskåret slik at de bare fikk fradrag for det som konkret var avtalt som betaling til SOS-barnebyer for reklametjenester (profilering av Skagenfondene som hovedsponsor på hjemmeside og øvrig materiell, at Skagenfondene kunne benytte SOS-barnebyers logo i deres egen markedsføring osv.). Dette var markedsførings tjenester det var beregnet merverdiavgift av.

Kostnad knyttet til bedriftens virksomhet og strategi

Skagendommen er streng. Det finnes nok flere tilfeller der reklameverdi i form av noe som egentlig er positivt omdømme har vært akseptert. Vi kan nevne dom fra Kristiansand tingrett i 2014 der Stormberg AS fikk fradrag for kostnader til kjøp av frivillige klimavoter.³ Stormberg er et selskap som aktivt har markedsført seg som en bedrift med et sterkt samfunnsansvar med miljøfokus og retten la til grunn at det bedriften i realiteten hadde kjøpt var rettigheten til å kunne markedsføre seg som klimanøytralt. Kostnadene fremsto da ikke som gave eller tilskudd, men som en kostnad knyttet til bedriftens virk-

somhet og strategi. Dommen ble ikke anket av staten.

Sponsing av lokalsamfunnet

I 2015 var det oppe en sak for Høyesterett som gjaldt et selskap (Kverva AS) innen oppdrettsnæringen som hadde ytt et tilskudd til Frøya kommune på 50 millioner kroner til bygging av kombinert videregående skole og kulturhus i kommunen.⁴ Den videregående skolen skulle bl.a. ha spesiallinjer rettet mot akvakultur og maritime fag. Kverva krevde fradrag for tilskuddet og argumenterte for at tilskuddet ble gitt for å sikre rekrutteringen av kvalifisert arbeidskraft og bosettingen på Frøya. Av bl.a. styrereferater og tildelingsbrevet til kommunen fremgikk det klart at hovedformålet med tilskuddet var å kunne tiltrekke, beholde og utvikle arbeidskraft og kompetanse for datterselskapenes virksomhet.

Høyesterett kom til at tilskuddet var fradragsberettiget. Det ble lagt stor vekt på dokumentasjonen som var utarbeidet før tilskuddet ble gitt, som underbygget selskapets påstand om hovedformålet med tilskuddet. At tilskuddet også har sidevirkninger i

form av ivaretagelse av samfunnsmessige interesser, endrer ikke selskapets hovedformål. At tilskuddet også kom andre enn Kverva til gode («gratispassasjerer»), var ikke til hinder for at Kverva kunne fradragsføre tilskuddet. Det ble også lagt vekt på at Frøya var en utkantkommune som neppe hadde kunnet gjennomføre disse tiltakene uten bidragene fra Kverva.

For fjerne og avledede virkninger

Dommen har blitt sett på som relativt liberal. Våren 2017 kom en ny Høyesterettsdom som presiserer i hvilke tilfeller gaver til lokalsamfunnet gir fradragsrett. Saken gjaldt selskapet Salmar ASA, for øvrig et av datterselskapene til Kverva som også drev innen oppdrettsnæringen på Frøya.⁵ Selskapet hadde gitt årlige tilskudd på 400 000–500 000 kroner til bl.a. grendelag, idrettslag, festivaler, forestillinger, musikklag og korps og argumenterte for at hovedformålet med tilskuddene var å bidra til trivsel og bosetting i kommunen og dermed sikre stabil og kompetent arbeidskraft. Høyesterett mente at disse virkningene blir for fjerne og avledede til at Salmar kunne få fradrag for tilskuddene.

3 Utv. 2014 side 81.

4 Rt. 2015 side 1068, Utv. 2015 side 1794.

5 Høyesterett 23. mars 2018.

Kostnaden tilhører egentlig et annet selskap?

Et særskilt spørsmål i Kvervasaken var at Kverva AS var et holdingselskap som hovedsakelig hadde skattefrie aksjeinntekter. Den skattepliktige virksomheten ble drevet i underliggende selskaper. Man kan hevde at kostnadene egentlig var til nytte for datterselskapene, men Kverva fikk likevel fradrag.

Dette har av enkelte blitt tolket slik at et morselskap nå i større grad kan kreve fradrag for et datterselskaps kostnader. Det er nok ikke riktig. I en dom i Eidsivating lagmannsrett av 15. mars 2017 ble et morselskap nektet fradrag for bonusutbetalinger til fire ansatte i et datterselskap.⁶ I dommen ble det ikke tillagt vekt at bonusutbetalingene ville påvirke resultatet i datterselskapet og dermed indirekte utbyttet til morselskapet.

Når bedriften deler salgsvederlaget med en ideell organisasjon

Sponsing kan også skje ved at bedriften har avtale med f.eks. en ideell organisasjon om at denne skal få en andel av salgsvederlaget. Eksempler på dette kan være kaffebaren som gir fem kroner av hver kaffekopp til et godt formål eller en frisørsalong som gir en hel dags omsetning til det lokale idrettslaget. Spørsmålet er da om bedriften kan unnlate å inntektsføre det vederlaget som overføres direkte til den ideelle organisasjonen.

Svaret på dette må nok være nei, i hvert fall hvis man spør Skattedirektoratet som kom med en uttalelse om slike spørsmål i november 2017.⁷ Direktoratet skriver at den næringsdrivende må anses å disponere over vederlaget, selv om det er avtalt at deler skal tilfalle det ideelle formålet.

Om det likevel kan gis fradrag fordi dette kan gi positiv omtale og dermed reklameverdi, må vurderes på samme måte som for annen sosiosponsing – altså at det skal svært mye til før det kan

kreves fradrag. Kan det dokumenteres at formålet med sponsingen er å fremme virksomheten, kan saken likevel stille seg annerledes. Det er viktig at man i så fall kan dokumentere de vurderingene som lå bak da beslutningen om sponsing ble fattet. Som vi husker fra Skagen-dommen gir ikke generelle og løse utsagn om fremtidige inntektmuligheter grunnlag for fradrag.

Likevel fradrag for gaver

I mange tilfeller kommer man til at sponsing og gaver til f.eks. det lokale idrettslaget ikke har reklameverdi av betydning for bedriften. Det betyr ikke nødvendigvis det samme som at bedriften ikke kan kreve fradrag.

Etter en særskilt regel i skatteloven gis det fradrag for gaver til visse frivillige organisasjoner med inntil kr 40 000 pr. år.⁸ Dette gjelder organisasjoner som driver med barne- og ungdomsrettet arbeid innen musikk, teater, litteratur, dans, idrett og friluftsliv. Videre omfattes bl.a. religiøs og annen livssynsrettet virksomhet, virksomhet til vern av menneskerettigheter og utviklingshjelp, kulturvern, miljøvern, naturvern og dyrevern og mye annet. Også aksjeselskaper kan kreve fradrag etter denne bestemmelsen.

Vilkår knyttet til fradraget

Det er vilkår knyttet til dette fradraget. Organisasjoner som ønsker å motta slike fradragsberettigede gaver, må søke skattekontoret om forhåndsgodkjenning og organisasjonen må innberette fradraget elektronisk til skatteetaten. Lokale organisasjoner og lag, f.eks. det lokale idrettslaget, kan omfattes av ordningen hvis de er knyttet til en sentral organisasjon, f.eks. Norges idrettsforbund, som ivaretar pliktene til bl.a. regnskap og innberetning mv. etter ordningen. Liste over godkjente organisasjoner er lagt ut på skatteetaten.no.

Er gaven skattepliktig utbytte for aksjonæren?

En gave eller sponsing som ikke er fradragsberettiget for selskapet fordi det ikke har tilstrekkelig tilknytning til selskapets virksomhet, kan i prinsippet bli sett på som at aksjonæren får selskapet til å dekke hans private gaveønsker. Vi ser likevel at skatteetaten er måteholdne med å utbyttebeskatte aksjonæren i slike tilfeller.

I 2003 ga et lokalt selskap en gave på 1,5 millioner kroner til bygging av ny svømmehall på øya Lovund i Nordland. Saken vakte en del oppmerksomhet da skatteetaten varslet at man ville beskatte aksjonæren for gaven som aksjeutbytte. Finansdepartementet kom da med en uttalelse som slo fast at gaver gitt av et aksjeselskap til allmennyttige formål, som for eksempel bidrag til bygging av en kommunal svømmehall, normalt ikke kan regnes som utbytte for aksjonæren. Dette gjelder selv om aksjonæren kan nyttiggjøre seg svømmehallen eller idrettshallen på lik linje med andre innbyggere i lokalmiljøet.

Uttalelsen ble senere fulgt opp av Skattedirektoratet i flere bindende forhåndsuttalelser.⁹ I disse kom det frem at det ikke spilte noen rolle at aksjonæren satt i styret til stiftelsen som mottok gaver og dermed kunne bestemme hvem som skulle få tildelt midler fra stiftelsen.

Vi kan etter dette konkludere med at det skal være et ganske spesielt tilfelle for at en aksjonær blir utbyttebeskattet for en gave til en forening som er åpen for mange medlemmer eller en ideell organisasjon.

Sponsing av en enkeltutøver eller artist kan være mer problematisk, i hvert fall hvis vedkommende er slektning eller nærstående til aksjonæren. Slik sponsing vil nok lett kunne resultere i utbyttebeskatning av aksjonæren hvis sponsingen ikke har tilstrekkelig reklameverdi.

Formelle regler

Å gi gaver eller å inngå sponsoravtaler krever en beslutning i selskapet.

⁶ Utv. 2017 side 1158.

⁷ Prinsipputtalelse 15. november 2017.

⁸ Skatteloven § 6-50. Grensen ble hevet fra kr 30 000 til kr 40 000 fra 2018.

⁹ Se bl.a. BFU 05/09 og BFU 06/09 som begge gjaldt gaver til ideelle stiftelser.

Rene reklameavtaler er en forretningsavtale som kan besluttes av daglig leder i selskapet, eventuelt av styret hvis det dreier seg om større avtaler. Hvem som kan fatte beslutningen, er avhengig av størrelsen på selskapet, hvilke fullmakter som er gitt til henholdsvis styret og daglig leder og selvfølgelig størrelsen på avtalen.

Når det gjelder gaver, er aksjelovens utgangspunkt at selskapet bare kan gi gaver hvis alle aksjonærene er enige og bare innenfor det beløpet som selskapet kan dele ut som utbytte.¹⁰ Et flertall av aksjonærene kan altså ikke beslutte at selskapet skal gi større gaver dersom enkeltaksjonærer protesterer.

¹⁰ Jf. aksjeloven § 8-6 tredje ledd.

Det er imidlertid viktige unntak fra denne regelen ved at generalforsamlingen med alminnelig flertall kan bestemme å gi leilighetsgaver og gaver til allmenntilgitt og lignende formål som må «anses som rimelige ut fra gavens formål, selskapets stilling og omstendighetene for øvrig». Er en slik gave av mindre betydning sett i forhold til selskapets stilling, kan styret fatte slikt vedtak.

SAF-T blir obligatorisk

Fra og med bokføringsperioder som begynner 1. januar 2020 eller senere, må du som bokføringspliktig kunne produsere en fil fra regnskapssystemet i SAF-T-format ved forespørsel fra skattemyndighetene. Selv om dette ikke gjelder før i 2020, må du gjøre nødvendige forberedelser i år eller senest i 2019.

Hva er SAF-T?

SAF-T Regnskap (Financial) er kort sagt et standardformat for utveksling av regnskapsdata mellom ulike finansielle systemer. Dette for blant annet å forenkle bokettersyn, dataanalyser og arkivlagring.

Hvem er pliktig til å lage en SAF-T-fil?

Er du bokføringspliktig og har bokføringen tilgjengelig elektronisk, må du også kunne utlevere regnskapsdata i et gitt standard SAF-T-format.

Du er unntatt fra kravet dersom din virksomhet omsetter for mindre enn fem millioner kroner, men er bokførte opplysninger elektronisk tilgjengelig, omfattes virksomheten likevel av kravet.

Det er bare når Skatteetaten ber om det, for eksempel i forbindelse med en kontroll, at filer i SAF-T-format må sendes inn.

Ta kontakt med leverandør eller regnskapsfører

I praksis vil den nye regelen først og fremst sette krav til systemleverandør-

rene, men du som bokføringspliktig må kontakte din leverandør og sjekke at systemet som du bruker vil kunne levere en SAF-T-fil, senest fra og med 2020. Dersom leverandøren ikke bekrefter dette, må du vurdere å bytte system eller få ordnet med en eksporteringsløsning fra andre tilbydere. Via et enkelt google-søk finner du slike tilbydere, men løsningene kan bli dyre for en mindre virksomhet.

Koble nåværende kontoplan mot standard kontokoder

Hovedforberedelsen for deg eller din regnskapsfører blir å gjøre en korrekt kobling av nåværende kontoplan mot standard kontokoder. Det vil si at kontoplanen som din virksomhet bruker, må tilpasses en standard kontoplan som er lik for alle. Kontakt din regnskapsfører eller leverandør av regnskapssystem for å få hjelp til dette. Mye av denne tilpasningen er enkel, men det er viktig å sette av tid til å få gjort jobben. Mange virksomheter har en eller flere kontoer som avviker fra standarden, og da må det kontrolleres at koblingen blir riktig.

Rådgiver revisjon
Ruben Bjerketveit

SAF-T-formatet tillater nå bruk av flere kontoplaner. Kobling tillates mot: Næringsoppgave 1 (RF-1175), Næringsoppgave 2 (RF-1167), Næringsoppgave 3 (RF-1170), Næringsoppgave 4 (RF-1173), «Standard kontoplan», KOSTRA kontoplan, Næringsrapport Skatt for enkeltpersonforetak (RF-1349), Næringsrapport Skatt for aksjeselskap (RF-1342) og Skattemelding for selskap som omfattes av petroleumsskatteloven § 1, side 6–9.

Standardkoder innføres også når det gjelder mva. Bokføringspliktige kan fortsatt føre med de kodene som er blitt brukt tidligere, men disse må kobles mot standardkodene når det produseres en SAF-T-fil.

SAF-T Kassasystem (SAF-T Cash)

For nye kassasystemer som omsettes, leies ut mv. for bruk av bokføringspliktige i Norge, er det en innført en pålagt funksjon SAF-T Cash register. En pålagt funksjon Bokføringspliktige med kontantomsetning må sikre at nytt kassasystem med nevnte SAF-T-funksjon anskaffes innen 1. januar 2019.

Kontantforbud for forhandlere

Fra 1. juli 2017 ble det forbudt for forhandlere av gjenstander å motta vederlag på 40 000 kroner eller mer i kontanter.

Formål

Hovedformålet med regelen er å forhindre og redusere risikoen for hvitvasking ved kontantkjøp og forhindre at forhandlere kan misbrukes til hvitvaskings- og terrorformål. Kontantforbudet kan også motvirke svart økonomi og skattesvik.

Krav som er opphevet

Kontantforbudet erstatter hvitvaskingslovens tidligere krav til forhandlere om kundekontroll, løpende oppfølging og rapporteringsplikt ved mistanke om at kontantene var utbytte fra straffbar handling.

Forhandlere av gjenstander

Med «forhandler» menes alle næringsdrivende, også innbefattet auksjonsholdere og andre profesjonelle mellommenn. Salg mellom privatpersoner rammes ikke, kun ervervsmessige salg.

Bestemmelsen sikter i første rekke til forhandlere av investeringsgjenstander

Det er forbudt for forhandlere av gjenstander å motta kontantbetaling på 40 000 kroner eller mer.

og varige forbruksgoder som båter, biler, antikviteter, kunst, smykker etc., men omfatter også forhandlere av alle typer gjenstander. Den omfatter ikke bare fysiske gjenstander, men også gavekort, forhåndsbetalte bankkort/betalingskort, telefonkort mv. Salg av tjenester, f.eks. håndverker-tjenester, omfattes ikke. Finansdepartementet utelukker ikke at bestemmelsen kan tenkes å utvides til tjenester på et senere tidspunkt, og viser i den sammenheng til at det også er igangsatt et arbeid i EU for å vurdere generelle begrensninger på bruken av kontanter.

Dersom det selges en vare sammen med en tjeneste, f.eks. montering, må det skiller mellom verdien av gjenstandene og tjenesteytelsen. Kontantbetalingen for varene kan ikke overstige 40 000 kroner.

Beløp på 40 000 kroner eller mer

Det er presisert i bestemmelsen at forbudet også gjelder når oppgjøret gjennomføres i flere operasjoner. En kan med andre ord ikke komme rundt bestemmelsen ved å dele vederlaget opp i flere delbetalinger eller ved å avtale en avbetalingsordning.

Kontantforbudet gjelder også transaksjoner hvor flere gjenstander kjøpes samtidig, selv om verdien av en enkeltgjenstand er under 40 000 kroner. Beløpsgrensen på 40 000 kroner og kontantforbudet gjelder tilsvarende uavhengig av om det kjøpes varer på vegne av en eller flere personer i samme transaksjon. Kontantforbudet vil tilsvarende gjelde om det inngås en bindende avtale om kjøp av flere gjenstander, men avtales at levering skal skje i flere omganger over tid. Flere enkeltstående kjøp fra samme forhandler rammes ikke.

Rådgiver regnskap
Signe Haakanes,
Revisorforeningen

Skatteetatens kontroll

Etterlevelsen av beløpsgrensen kontrolleres av Skatteetaten, og særskilte bestemmelser i skatteforvaltningsloven er derfor gitt anvendelse for å kontrollere beløpsgrensen.¹

Andre regler

Lovverket har også andre bestemmelser som er egnet til å begrense bruken av kontanter (de to første punktene er nærmere omtalt i forrige utgave av bladet):

- Hvis en privatperson betaler et beløp på 10 000 kroner eller mer for en tjeneste med kontanter, kan vedkommende bli holdt medansvarlig dersom selgeren unnlater å betale skatter og avgifter.
- Hvis en næringsdrivende betaler varer eller tjenester for 10 000 kroner eller mer, mister vedkommende retten til å fradragføre kostnaden skattemessig og til å trekke fra inngående merverdiavgift.
- Kontantbeløp på mer enn 25 000 kroner må deklarerer før det tas ut av Norge
- Strengere krav til at kassasystemer må være sikret mot manipulasjon i ny kassasystemlovgivning, og fra 2019 må alle kassasystemer som er i bruk, ha slik sikring.
- Banker, regnskapsførere, revisorer og andre skal rapportere mistenkelige transaksjoner til ØKOKRIM. Ettersom det blir mindre vanlig å betale større beløp kontant, blir det mistenkelig når noen gjør det, og ved andre betalingsformer unngås ressursbruk til å avkrefte mistanken/rapportering.

¹ Jf. hvitvaskingsloven § 4 a annet ledd.

GDPR og risikovurdering av databehandlere

Det nye personverndirektivet (GDPR) stiller krav om at alle virksomheter som skal overføre personopplysninger til en tredjepart, må gjennomføre en risikovurdering i forkant av overføringen. Her kan du lese om hvordan slike risikovurderinger kan gjennomføres.

Head of Governance
Erlend Olsen,
Risk and Compliance i Intility

Skaff riktig kompetanse

Virksomheten plikter å sikre at alle underleverandører som skal behandle virksomhetens personopplysninger ivaretar kravene til informasjonssikkerhet, revisjon, innsynsrett, varsling ved avvik og andre krav til behandling av personopplysninger etter GDPR. Dette gjøres ved at partene inngår en databehandleravtale, som virksomheten, etter at avtalen er inngått, må sørge for å etterleve. Personvernarbeidet bør være en integrert del av virksomhetens internkontroll, og ledes av et tverrfaglig miljø med kompetanse på områder som juss, informasjonssikkerhet, internkontroll og compliance. Det er avgjørende at virksomheten har de riktige ressursene, og at virksomhetens ledelse erkjenner at personvern

ikke er et engangsprosjekt, men en kontinuerlig prosess.

Bruk av eksterne ressurser

Ikke alle virksomheter har denne typen kompetanse internt, og som en konsekvens av dette velger de å støtte seg på eksterne ressurser. Dette er i mange tilfeller både effektivt og fornuftig. For å sikre et optimalt utbytte av en slik prosess, bør interne ressurser med inngående kunnskap om egen kjernevirksomhet også involveres. Det er virksomhetens egne ressurser som sitter med oversikten og kunnskapen til å gi den informasjonen som er nødvendig for å gjennomføre en hensiktsmessig og tilstrekkelig risikovurdering. Et eksempel på dette er ved kartleggingen av hvilke person-

opplysninger som behandles, hvor de lagres og i hvilke systemer de befinner seg. Ved å involvere interne ressurser sikrer virksomheten kompetansebygging, forankring og eierskap til prosessen. Dette er sentralt for å lykkes med internkontrollarbeidet, og sikre at virksomhetens egne ressurser får et aktivt og bevisst forhold til de risikoene som avdekkes og evalueres i forbindelse med risikovurderingene.

Identifisering av risikoer

Etter at de nødvendige ressursene er på plass og virksomheten har gjennomført kartleggingen av hvilke personopplysninger som skal behandles, starter arbeidet med å identifisere ulike risikoer i forbindelse med behandlingen. En

Arbeidsmøter med nøkkelpersonell som har kompetanse om den tjenesten som virksomheten ønsker å anskaffe, er en hensiktsmessig måte å kartlegge risikoer på.

hensiktsmessig måte å kartlegge risikoene på er å sette opp arbeidsmøter med nøkkelpersonell som har kompetanse om tjenesten som virksomheten ønsker å anskaffe, gjerne i samarbeid med tredjeparten selv. I disse arbeidsmøtene bør det systematisk listes opp forskjellige scenarier som kan føre til at personopplysninger kan komme på avveie eller misbrukes.

Informasjonssikkerhet

I vår heldigitale verden er disse scenariene nesten uten unntak knyttet til informasjonssikkerhet. Vurdering av risiko er utgangspunktet for alt sikkerhetsarbeid, fordi informasjonssikkerhet er det samme som håndtering av risiko. Det er derfor viktig at ressurser med både teknisk og organisatorisk forståelse av informasjonssikkerhet involveres. Tekniske sikkerhetstiltak som kryptering og tilgangskontroll kan være lite verdt dersom tredjeparten selv ikke har satt arbeidet med å forvalte disse tiltakene systematisk inn i et risikobasert internkontrollsystem.

Sannsynligheten for at hendelser inntreffer

Etter at mulige scenarier som kan medføre risiko er identifisert, er neste steg å vurdere sannsynligheten for at disse inntreffer og om konsekvensene samlet sett er akseptable. Dette er ofte et krevende arbeid. Sannsynligheten for at scenarier oppstår, bør tas stilling til ved blant annet å vurdere tredjepartens tekniske og organisatoriske informasjonssikkerhetstiltak. Type og omfang av de personopplysningene som behandles, er også viktige momenter i konsekvensutredningene.

Både Datatilsynet og Difi har gode veiledninger og verktøy som kan benyttes ved gjennomføringen av risikovurderingen, for eksempel risikomatriser.

Bygg på anerkjente standarder og rammeverk

For å kunne ta stilling til hvordan tredjeparten ivaretar informasjonssikkerheten, bør virksomheten gjennomføre en revisjon av tredjeparten. Virksomheten kan enten gjøre dette selv,

eller basere seg på allerede utførte revisjonsrapporter/sertifiseringer som tredjeparten har gjort tilgjengelig. Ofte har virksomheten ingen andre muligheter enn å gjennomføre revisjonen basert på disse rapportene, særlig hvis det skal tas i bruk tjenester fra public cloud-tilbydere. Større tjenesteleverandører som Microsoft og Amazon har typisk slike revisjonsrapporter og sertifiseringer tilgjengelig i egne portalgrensesnitt på nett.

Nedenfor har jeg listet opp noen av de vanligste rammeverkene, revisjonsstandardene og sertifiseringene som kan benyttes i dette arbeidet:

- ISAE 3402/3000/SSAE18/SOC type 1 eller 2 revisjonsrapporter
- ISO 27 001/27 002/27 018 rammeverk/sertifiseringer
- Security, Trust & Assurance Registry (Cloud Security Alliance)
- PCI DSS sertifiseringer

Det er viktig at virksomheten foretar kvalifiserte vurderinger av om de ulike sertifiseringene og standardene som blir tilgjengeliggjort av tredjeparten, faktisk gir den nødvendige graden av revisjonssikkerhet. Det må blant annet gjøres vurderinger av om omfanget av revisjonene er dekkende og om kontrollmålsettingene og kontrollaktivitetene som testes, imøtekommer risikoene det skal tas stilling til. Det er derfor essensielt at virksomheten har tilgang til ressurser med kompetanse om rammeverkene og revisjonsstandardene som benyttes.

Sikre overføringsgrunnlaget

Dersom virksomheten vurderer å bestille en tjeneste som innebærer at personopplysninger overføres til land utenfor EU/ EØS, må det foreligge et overføringsgrunnlag for at behandlingen skal være lovlig. Det finnes flere alternative overføringsgrunnlag:

- Europakommisjonen har godkjent enkelte land utenfor EU/EØS som godkjente mottakere av personopplysninger.
- Ved overføring til andre land utenfor EU/EØS som ikke er forhånds-

godkjent, kan EUs standardkontrakter benyttes.

- Overføring av personopplysninger kan skje til amerikanske virksomheter som er sertifisert i henhold til EU-U.S. Privacy Shield.
- Overføring av personopplysninger mellom datterselskaper i multinasjonale konsern kan skje på bakgrunn av bindende konsernregler for overføring som sikrer tilstrekkelige garantier for personvern innen konsernet.

Databehandleravtalen skal angi hvilke av overføringsgrunnlagene som ligger til grunn for overføringen og hvilke typer personopplysninger som overføres. Dette er særlig aktuelt i forbindelse med bruk av tjenester fra public cloud-aktører som for eksempel Microsoft Azure og Office 365, hvor det kan være forskjell på hvilke typer personopplysninger som lagres hvor.

Risikostyring gir verdi

Når virksomheten har identifisert og vurdert de ulike risikoene, må det gjennomføres en samlet vurdering av det totale risikobildet. Virksomheten bør i dette arbeidet dokumentere hvilke vurderinger som ligger til grunn for om risikobildet aksepteres eller ikke. Verdien av risikovurderingen er nettopp at den samlede behandlingsrisikoen synliggjøres og setter virksomheten i stand til å ta aktivt stilling til denne. Ulike risikovurderinger som foretas over tid, vil danne grunnlaget for et effektivt og hensiktsmessig arbeid med informasjonssikkerhet og kunne fungere som et ytterligere grunnlag for ledelsesbeslutninger knyttet til tjenesteutsetting.

Et aktivt forhold til risiko

Arbeidet med risikovurderinger oppleves ofte som komplisert og vanskelig. Som denne artikkelen viser, kan arbeidet ofte også være krevende, men øvelse gjør mester. Det sentrale er ikke om alle tenkelige scenarier er kartlagt eller om selve risikovurderingen er riktig utført. Det viktigste er at virksomheten viser at de har gjennomført en risikovurdering og at de har et aktivt forhold til de risikoene de er utsatt for.

FINANSIERING:

Gunstigere med kapitalforhøyelse enn lån

Aksjeeiere kan finansiere selskapet enten ved å øke aksjekapitalen eller ved å låne penger til selskapet, men hva er mest lønnsomt?

Utbytte og kursstigning er den godtgjørelsen som aksjeeiere vil motta for å bidra med penger i en kapitalforhøyelse. Gis i stedet et lån, består godtgjørelsen av den avtalte renten. Utbytte/kursgevinst og renter skattlegges ulikt på mottakers hånd. Skatt på utbytte/kursgevinst til aksjeeier skal grosses opp før beskatning og deretter beskattes med 24 % (2017). Mottatte renter skal først beskattes med 24 % og deretter skattlegges én gang til, men etter fradrag for skjermingsgrunnlaget og den ordinære skatten på 24 %. Formålet med ekstrabeskatningen på renter er at man skattemessig ønsker å oppnå likebehandling på avkastning av lån og egenkapital hos selskapet og aksjeeier/långiver sett under ett.

Selskapet har videre fradrag for rentekostnader, men ikke for utbytteutdelinger.

Eksempel

Et selskap står foran store investeringer og skal tilføres ti millioner kroner enten ved en kapitalforhøyelse eller ved å ta opp et lån. Skattevirkningene av de to alternativene blir som følger:

Kapitalforhøyelse

Selskapet øker aksjekapitalen med ti millioner kroner. Selskapet har et overskudd på 500 000 kroner som utdeles til aksjeeierne.

Selskapet:

Skatt på selskapets overskudd:
 $kr\ 500\ 000 \times 24\ \% = kr\ 120\ 000$

Aksjeeier

Skatt på aksjeeier ved utdeling:

Til utdeling: $kr\ 380\ 000$
Skjerming:¹ $kr\ 90\ 000$
Skattepliktig utbytte: $kr\ 290\ 000$

Skatt på utbytte beregnes slik: $kr\ 290\ 000 \times 1,24 \times 24\ \% = kr\ 86\ 304$

Sum skatt på selskapet og aksjeeieren blir $kr\ 206\ 304$ ($kr\ 120\ 000 + kr\ 86\ 304$).

Lån fra aksjeeier

Aksjeeierne låner inn ti millioner kroner til selskapet til 5 % rente. Rentesatsen kan variere noe, men det må kunne dokumenteres at den er markedsmessig.

Selskapet:

Skattepliktig inntekt i selskapet etter fradrag for rentekostnaden på $kr\ 500\ 000$ er $kr\ 0$.

Aksjeeier:

Skatt på renteinntekter $kr\ 500\ 000 \times 24\ \% = kr\ 120\ 000$

Beregningen av ekstraskatt på renteinntekter:

Faktisk påløpt rentebeløp $kr\ 500\ 000$
- Långiverens skatt på renteinntektene $kr\ 120\ 000$
- Skjermingsfradrag:² $kr\ 50\ 000$

Renteinntekt til ekstrabeskatning $kr\ 330\ 000$

1 Skjermingsgrunnlaget forutsettes å være 10 millioner kroner som multipliseres med 0,9 % (0,4 % + 0,5 % risikotillegg fra 2017).

2 Skjermingsrenten for ekstra skatt på lån iflg. skatteetaten.no er 0,5 % for hele 2017. Det er ikke lagt inn noe risikotillegg på skjermingsrenten på lån. Skjermingsfradraget blir dermed $kr\ 40\ 000$ lavere enn ved utbytte.

Rådgiver skatt
Paal Braanaas,
Revisorforeningen

Ekstraskatt på aksjonær utgjør $kr\ 79\ 200$ (24 % av $kr\ 330\ 000$)

Sum skatt på selskapet (0) og aksjeeieren blir $kr\ 199\ 200$.

Ser vi kun på en slik skatteberegning, er det noe mer gunstig å låne inn penger enn å gjennomføre en kapitalutvidelse. I dette tilfellet var besparelsen ved å velge å låne inn beløpet $kr\ 7\ 104$ ($kr\ 206\ 304 - kr\ 199\ 200$).

En vesentlig forskjell er imidlertid at aksjeeieren ved en kapitalforhøyelse vil få økt sin inngangsverdi på aksjene med $kr\ 10$ millioner. Ved en eventuell konkurs i selskapet eller tap/gevinst-

Kapitalutvidelse eller lån?

beregning ved avhendelse av aksjene, vil han få et tilsvarende høyere beregnet tapsfradrag/lavere gevinst. En aksjeeier med tap på lån til selskapet vil bare unntaksvis ha rett til tapsfradrag. Dette momentet er noe som må tillegges avgjørende vekt når det gjelder selskap som er i en vanskelig økonomisk situasjon.

Formuesmessig kommer aksjeeier også dårligere ut ved å finansiere selskapet med innlån. Hele verdien på fordringen på ti millioner kroner skal reflekteres ved formuesfastsettelsen for aksjeeieren. Ved verdsettelse av aksjene er rabatten 10 % i 2017 og foreslått til 20 % i 2018. I 2017 vil alternativet med kapitalforhøyelse gi

kr 8500 mindre i formuesskatt (0,85%).

Det er riktignok enklere å få tilbakebetalt et lån enn å få tilbake skattemessig innbetalt kapital, men gitt forutsetningene over, er det ellers ikke mange grunner til å foretrekke lån fremfor kapitalforhøyelse.

TIPS TIL SELVLEDELSE OG ET GODT LIV

Erstatt ord med handling

Selvledelse handler om evnen til å lede deg selv i forhold til det som skjer rundt deg og i deg. Om hvordan du kan benytte metoder, ferdigheter og strategier som kan styrke dine vaner, aktiviteter og målsettinger. En sentral del av selvledelse er å oppøve dine ferdigheter til selvinnsikt, selvdisciplin og viljestyrke.

Rådgiver fysisk aktivitet og helse
Ingun Mjaaland,
Bwell Norge

Du kan utøve selvledelse på to forskjellige plan: selvledelse på organisasjonsarenaen og selvledelse som selvutvikling. Selvledelse er et relativt nytt fenomen innenfor ledelse. Metoden egner seg utmerket for å gjøre seg selv mer effektiv og for å gjøre medarbeiderne mer selvstendige. For at alle medarbeiderne skal få ut sitt potensial, er evnen til å lede seg selv gjennom selvutvikling helt sentral. Forutsetningene for å være en god leder for andre, er at du også er en god leder for deg selv.

Selvledelse over tid

For at du skal kunne lede deg selv over tid, er det noen grunnleggende fysiologiske og psykologiske faktorer som er avgjørende å ha som en grunnmur: *tilstrekkelig med søvn og hvile,*

balansert fysisk trening, sunt kosthold, mental tilstedeværelse og innstilling.

God helse gir overskudd. Søvn og hvile er etter min mening kanskje den viktigste faktoren for at du skal kunne bli fornøyd med egen innsats og for at selvledelse over tid kan utøves. Å være uthvilt øker også din viljestyrke til å gjennomføre det du har bestemt deg for.

Moderne dilemma

Det er fullt mulig å endre vaner. Du kan ta tak selv! Det moderne dilemmaet er å forsones seg med det livet man har og gjøre det beste ut av det. Du trenger ikke å endre livet drastisk. Vi kommer langt med å være bevisst på hva som gir energi og hva som tapper oss for energi, og sørge for at regnskapet er under kontroll og i balanse. Vi kan ikke være tilgjengelige og få med oss alt som skjer til enhver tid!

Det er et uttrykk som heter «Less is more». Ofte bruker vi for mye tid på ting som ikke har stor verdi, og for lite på det som virkelig betyr noe. Du kan jevnlig gi deg refleksjonsoppgaver og spørre deg selv: *Hva tapper meg for energi? Hva gir meg energi? Hva blir balansen? Hva vil jeg ha mer av?*

Stillhet – selvledelse

Selvledelse er hva du sier til deg selv og hvordan du omsetter dialogen til bestemte handlinger. God selvledelse over tid er også avhengig av selvinnsikt, selvdisciplin og viljestyrke. Disse ferdighetene er trenbare og viktige hjelpemidler for å bli kjent med deg selv gjennom stillhet og bevisst tilstedeværelse.

Å gjøre små endringer i hverdagen kan ha stor betydning for både helse, robusthet og prestasjon. I bunn og grunn handler selvledelse om å sette grenser for å leve gode liv.

Tre tips til økt selvledelse:

1. Sette av tid til stillhet hver dag – *viktig for å øke egen selvinnsikt, robusthet og prestasjonsevne.*
2. Ha mål om gode daglige rutiner – *tålmodighet må til for å gjøre mål om til vaner.*
3. Selvrefleksjon – *se både på deg selv og på omgivelsene! Still deg selv spørsmål om hvordan nåsituasjonen er og om hva som skal til for å gjøre den bedre?*

Det viktigste rådet jeg kan gi er å være tålmodig når en ny vane skal innarbeides. Dersom du vet at justeringen er viktig for deg og likevel synes det er vanskelig å gjøre endringer, søk inspirasjon og hjelp.

Forutsetningene for å være en god leder for andre, er at du også er en god leder for deg selv.

Skal du kjøpe eller selge en bedrift, trenger hjelp med regnskap og skatt/avgift eller planlegger generasjonsskifte? Vi har kompetansen.

Revisjon og attestasjonstjenester

- Ekstern (finansiell) revisjon
- Borevisjon
- Attestasjoner til myndigheter

Regnskap og økonomi

- Regnskap, herunder IFRS
- Forretningsførsel
- Finansiering og budsjettering
- Management for Hire (regnskap- /økonomi, controller og lignende)

Skatt- og avgiftstjenester

- Bedriftsbeskatning
- Personbeskatning
- Incentivordninger
- Merverdiavgift
- Internasjonal skatt
- Generasjonsskifte
- Expatriate tjenester

Transaksjonsstøtte

- Fusjon/fisjon/børsnotering
- Restruktureringer
- Due diligence (finansiell, skatt og avgift)
- Verdsettelse
- Sakkyndig redegjørelser

Rådgivning

- Strategi og analyse
- Prosjekter
- Risikostyring og intern kontroll
- Prosessforbedring
- Informasjons- og kommunikasjonsteknologi
- Gransking og misligheter
- Management for Hire

* For noen av tjenestene er det uavhengighetsregler i revisorloven som kan begrense omfanget og innholdet i vår bistand til egne revisjonsklienter.

Din samarbeidspartner innen revisjon,
regnskap, skatt og rådgivning
- et kunnskapshus i vekst.

Grant Thornton Revisjon

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: oslo@no.gt.com

Grant Thornton Økonomiservice

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com

Grant Thornton Consulting

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: consulting@no.gt.com

Grant Thornton Law Advokatfirma

Kirkegata 15
0153 Oslo

Tlf. 22 200 400
e-post: grant@no.gt.com